

VERSLAG VAN DE OPENBARE VERGADERING VAN DE GEMEENTE DORDRECHT - DORDTSE DINSDAG D.D. 19 MAART 2024

Vergaderzaal 3

4. Vaststellen Lokale nota publieke gezondheid 2024-2027 – Startnotitie

Voorzitter: Mevrouw Van Engelen

Raadsgriffier: De heer Boogaard

Verslag: NotuBiz

Aanwezig:

Dhr. Van Ballegooijen (VVD)

Dhr. Burakçin (GroenLinks)

Dhr. Van Dam Timmers (CDA)

Dhr. Gorter (Op Ons Eiland)

Mevr. De Groot (Beter Voor Dordt)

Dhr. Hartmeijer (SP)

Dhr. Den Hartog (GroenLinks)

Dhr. De Heer (CU/SGP)

Mevr. Pichel (FvD)

Mevr. Schnabel (PvdA)

Dhr. Venderbos-Lambinon (PvdD)

Dhr. De Vries (VSP)

Portefeuillehouder: dhr. Van der Linden

Gasten: mevr. Corcoran, mevr. Hensbergen, mevr. De Koning, mevr. Kuilder,
mevr. Venekamp

De voorzitter: Goedenavond allemaal en welkom iedereen hier in de zaal en ook als er kijkers thuis zijn, welkom bij deze beeldvormende vergadering. Mijn naam is Yara van Engelen, ik ben vanavond jullie voorzitter en we gaan het hebben over de startnotitie Lokale nota publieke gezondheid 2024-2027 en dat is voor de raads- en commissieleden de startnotitie met de welbekende uitgangspunten, dus we zijn vanavond vooral nog bezig met de hoofdlijnen. En die startnotitie is tot stand gekomen natuurlijk mede door het college maar ook door een hele hoop verschillende andere mensen en die gaan ons vanavond allemaal een presentatie geven. Voordat ik daar verder uitleg over geef, doen we even een voorstelrondje en dan begin ik aan deze kant en dan mag even uw naam noemen en waar u van bent en als je van een politieke partij bent dan mag je je politieke partij noemen. Begin ik hier.

De heer Van der Linden: Rik van der Linden, wethouder.

Mevrouw De Koning: Eline de Koning, beleidsadviseur Publieke gezondheid.

Mevrouw Venekamp: Ik ben Mariette Venekamp, ik ben manager Beleid & Kwaliteit bij Jong JGZ, een jeugdgezondheidszorgorganisatie.

Mevrouw Hensbergen: Suzanne Hensbergen, ik werk ook bij Jong JGZ als manager.

Mevrouw Corcoran: Goedenavond, Moniek Corcoran, kinderarts in het Albert Schweitzer ziekenhuis.

Mevrouw Kuilder: Erika Kuilder, programmamanager bij de GGD.

Mevrouw Schnabel: Marije Schnabel, Partij van de Arbeid.

De heer Burakçin: Necdet Burakçin, GroenLinks.

De heer De Vries: André de Vries, VSP.

De heer Van Ballegooijen: Luca van Ballegooijen, Dordtse VVD.

De heer De Heer: Robert de Heer, ChristenUnie/SGP.

De heer Den Hartog: Paul den Hartog, GroenLinks Dordrecht.

Mevrouw De Groot: Megan de Groot, Beter voor Dordt.

De heer Gorter: Wouter Gorter, Op ons Eiland.

De heer Van Dam Timmers: Jan van Dam Timmers, CDA Dordrecht.

De heer Venderbos-Lambinon: Cees Venderbos-Lambinon, Partij voor de Dieren.

De heer Hartmeijer: Raymond Hartmeijer, SP.

Mevrouw Pichel: Ruby Pichel, Forum voor Democratie.

De heer Boogaard: André Boogaard, commissiegriffier.

De voorzitter: Dank jullie wel, staat genoteerd voor het verslag. Dan hoe we het gaan aanpakken vandaag, we hebben een hoop presentaties en we willen natuurlijk iedereen zo goed mogen de ruimte geven en het zo efficiënt mogelijk laten verlopen. Dus wat we gaan doen, we krijgen eerst alle presentaties dus u moet even lang luisteren en goed opletten en ik wil de commissieleden vragen om je vragen goed op te schrijven en ook aan wie je de vraag gaat stellen. En dan gaan we na de presentaties het hebben, als het goed is lekker een ruim half uur om die allemaal te stellen en te beantwoorden. Is de commissie het daarmee eens? Gelukkig. Dan gaan we aftrappen en ik heb hier staan wie er begint en dat is mevrouw De Koning. U mag gaan presenteren. Onze technische griffier is onderweg als dat is. Dat is toch zo? Zo heet dat, ja ja.

Mevrouw De Koning: Hallo? Ja, nou kijk dat was de eerste hobbel van de avond. Ik begin denk ik gewoon kort en dan komt Clark binnenlopen?

De voorzitter: Laten we daar maar vanuit gaan.

Mevrouw De Koning: Ja ik denk, ik wil onze partners ook goed de ruimte geven straks en ik begin vooral even met een stukje technische aftrap, dat is altijd het wat meer saaie deel van de avond dus daar loods ik u gewoon even snel doorheen. Ik ga het even kort hebben over de aanleiding en dat is met name de Wet publieke gezondheid die eigenlijk van de gemeente vraagt om eens in de vier jaar die Lokale nota publieke gezondheid te herijken of helemaal opnieuw te schrijven. En dat is wat we gaan doen, we gaan we gewoon weer kijken van wat moeten nou de speerpunten zijn voor de komende vier jaar en daar is startnotitie een eerste aanzet voor. Ik ga het even kort hebben over de kaders, de mate van beleidsvrijheid van de raad, de inhoudelijke uitgangspunten die we u hebben voorgesteld en de rol die u specifiek als gemeenteraad heeft. En daarna gaan we gewoon in brede zin vertellen hoe we aan gezondheid werken in Dordrecht.

De voorzitter: Ja even tussendoor, commissieleden hebben jullie de presentatie ook in de Go-app staan? Oké, dan kunnen we ... En daar is Clark, toch net op tijd.

Mevrouw De Koning: Kijk, ik ben altijd reddeloos verloren zonder jou, Clark. Super. Zo, klik ik hem even door. Ik wilde gewoon even beginnen met wat is nou die scoop van publieke gezondheid, want het is heel breed en in het landelijke nieuws kunt u van alles erover teruglezen. Het meest recent natuurlijk de mazelenuitbraak die we zien in Eindhoven, maar het gaat ook over overgewicht, gezonde leefstijl ook in brede zin. Het gaat over pandemische paraatheid waar de GGD bijvoorbeeld mee bezig is. Het advies aan het kabinet is ook om te kijken van goh, die gezondheid kunnen we ook vanuit allerlei beleidsterreinen beïnvloeden, dus denk ook aan wonen, onderwijs en arbeid. Er zijn een aantal dingen die spreken we echt lokaal af, dus daar stoppen we extra Dordts geld in en er zijn een hele hoop taken die hebben we regionaal belegd, waarvan grotendeels bij de GR Dienst Gezondheid & Jeugd en bij de jeugdgezondheidszorg, dus ik denk heel leuk om daar straks een beter beeld van te krijgen. En dan gaat het zowel over dingen die we preventief doen als over een stukje curatieve zorg. En we hebben Moniek vanavond ook voor het werk vanuit het Albert Schweitzer en zo kunnen we ook echt curatief en preventief aan elkaar verbinden. Dus dat is dan ook het idee. Die Wet publieke gezondheid heb ik net al even genoemd, daar ga ik zo nog even kort op in. En verder zien we dat er ook allerlei bestuurlijk akkoorden zijn gesloten, het meest recent het Gezond en Actief Leven Akkoord en het Integraal Zorgakkoord. Daar heeft u eerder meer informatie over gekregen en in dat Regioplan van onze zorgregio Waardenland staan nog een aantal thema's in die voor onze regio echt als belangrijk worden gezien. Dan gaat het bijvoorbeeld over vergrijzing, over leefstijl, maar ook over mentale gezondheid. Verder heeft u die kaders kunnen lezen in de startnotitie dus deze klik ik even door. Die mate van beleidsvrijheid, we zien in die Wet publieke gezondheid dat we het meeste beleidsvrijheid hebben op gezondheidsbevordering. Dus dan gaat het eigenlijk over de dingen die wij bijvoorbeeld aan gezonde leefstijl doen, maar het gaat ook over de gezonde leefomgeving waar we op kunnen sturen.

En in die andere tak hebben we eigenlijk wat minder beleidsvrijheid als we het hebben over gezondheidsbescherming bijvoorbeeld, moet ik heel even spieken, gaat het over infectieziektebestrijding, dat is iets wat moet, technische hygiënezorg, dan kunt u denken aan tattoozaken en ook het toezicht op dat het daar allemaal hygiënisch is. Het gaat over medisch milieukundige zaken en dan hebben we het meer over bijvoorbeeld luchtkwaliteit, over geluidsoverlast, allemaal dingen waar inwoners ook last van kunnen hebben. En in ziektepreventie dan gaat het over de jeugdgezondheidszorg en over de ouderengezondheidszorg. Bij de jeugdgezondheidszorg kunt u denken aan het Rijksvaccinatieprogramma, daar gaan we straks meer over horen. En bij ouderengezondheidszorg gaat het ook over het monitoren van onderwerpen die belangrijk zijn voor ouderen of bijvoorbeeld het inzetten op het vitaal oud worden. Ze komen allemaal mooi een voor een naar voren. Die inhoudelijke uitgangspunten, ja die kunt u lezen als een soort hoofdstukken die we voorstellen voor de nieuwe nota. Dus dat zijn eigenlijk de lijnen waarvan wij denken, zo zouden we het kunnen opbouwen. Dan ziet u die bestaanszekerheid is een belangrijk uitgangspunt, dan gaat het ook echt over de relatie tussen armoede, stress en gezondheid, over gezond en kansrijk opgroeien. Daar gaan we vanavond veel over horen, bijvoorbeeld over Kansrijke Start, de ontwikkeling van de eerste duizend dagen van het kind die heel bepalend zijn voor hoe je later opgroeit. Gezonde leefstijl, ik klik hem zo even door naar een figuur waar ik daar wat meer over vertel, gezonde leefomgeving en gezond oud worden. Het figuur komt hierna. En dan stellen we nog een aantal inhoudelijke lijnen voor, leidende principes zoals we die ook wel noemen. Die eerste kunt u ook herkennen uit het meerjarenbeleidsplan van de Dienst Gezondheid & Jeugd en daarin zeggen we, we zouden eigenlijk meer op een collectieve manier moeten gaan kijken naar gezondheid en niet alleen individuen benaderen om hun gezondheid te verbeteren. En dan vind ik een mooi voorbeeld bijvoorbeeld die luchtkwaliteit of die geluidsoverlast waar je als individu weinig invloed op hebt, dan ben je ook een beetje een product van de omgeving waarin je woont. Dus het hangt altijd wel nauw met elkaar samen. We hebben preventief werken, dat spreekt denk ik voor zich, Kansrijke Start is een heel mooi voorbeeld daarvan, daar hoort u straks meer over. Het denken vanuit positieve gezondheid, dat gaat er vooral om, gezondheid is meer dan alleen de afwezigheid van ziekte. Dus we kijken op een brede manier naar gezondheid, dat kan ook je sociale leven zijn dat daaraan bijdraagt, je mentale gesteldheid en dat soort zaken. En een laatste is dat we ook duidelijke keuzes willen gaan maken. Dus dat betekent dat we de middelen die ook vanaf 2026 mogelijk wat terug gaan lopen ook heel gericht willen gaan inzetten en daar kan zo'n lokale nota ook aan bijdragen. Dan is er nog één, normaliseren, ook niet te vergeten, heel belangrijk om ook met elkaar het gesprek te hebben over wat is normaal. We kunnen natuurlijk een onderwerp als mentale gezondheid, sommige ongemakken horen bij het leven en dan veer ook makkelijker terug als je bijvoorbeeld weet dat er meer mensen tegenaan lopen. Maar wanneer is de mentale ongezondheid dan zo groot dat we daar echt wat mee moeten. Dat soort gesprekken, daar zijn we naar op zoek. En dan wilde ik deze nog even voor de gezonde leefstijl laten zien, onder andere. Je ziet allerlei factoren in deze figuur, hij ligt ook een paar keer op tafel maar u kunt hem ook zien op de sheets. En daar zien we dat om aan gezondheid te werken je dat persoonsgebonden kan doen, op leefstijl en gewoonte, maar ook op de leef-, woon- en werkomstandigheden.

En deze plaat gaat uit van twee grote onderzoeken die er zijn geweest, dat is de Volksgezondheid Toekomst Verkenning, dat zijn de roze cijfers, en de Global Burden of Disease, dat zijn de blauwe cijfers. En dit is vooral bedoeld om u iets in handen te geven van wat zien we nou in die wetenschappelijke onderzoeken. Bijvoorbeeld dat die ongezonde voeding, roken, alcohol, noem er een paar, vaak ook onderwerpen waarvan we denken van hoe groot moet die rol van de overheid nou zijn, toch wel voor een riant deel kunnen bijdragen aan de ziektelast. Dus het zijn toch wel onderwerpen waar het gesprek over gevoerd kan worden. Dan ga ik hem langzaam afronden. Ik wil het nog even kort hebben over de rol die u als raad heeft. U stelt vanavond hopelijk de uitgangspunten in de startnotitie vast, u kunt nog een zienswijze gegeven op het meerjarenbeleidsplan van de Dienst Gezondheid & Jeugd, die hangt daar ook wel nauw mee samen. We hadden nog voorgesteld om een fietstocht te organiseren maar ik begreep van de griffie dat het ook behoorlijk druk was in agenda's en we willen aan het einde van de avond even kijken heeft dat nog meerwaarde of bent u al voldoende geïnformeerd doordat we nu behoorlijk veel partners aan tafel hebben zitten. Een voorstel kan nog zijn om dan juist de gezonde leefomgeving centraal te stellen. En de laatste is dat u het besluit over de Lokale nota publieke gezondheid kan nemen, dat zal eind 2024 te zijn, dus in die tussentijd zijn we dat echt nog goed aan het voorbereiden. En u kunt nog een zienswijze gaan uitbrengen op het uitvoeringsprogramma en de begroting van de Dienst Gezondheid & Jeugd in brede zin. Dus dan gaat het echt over de taken die wij regionaal daar beleggen en dat hangt heel erg samen met dat lokale veld. Tot slot, er is natuurlijk divers beleid wat allemaal kan bijdragen aan gezondheid, denk aan ruimtelijke ontwikkeling, denk aan het minimabeleid, allemaal knoppen die kunnen bijdragen aan een betere publieke gezondheid in Dordrecht. Dan ga ik nu het stokje overgeven, als dat mag van de voorzitter.

De voorzitter: Zeker, u mag voorstellen. Even checken bij de commissie of ze nog allemaal het wel volhouden, volgens mij wel. Ik wil gelijk wel een overweging meegeven voor die fietstocht zo meteen. En we kunnen vandaag nog niks vaststellen, maar we kunnen natuurlijk wel vanavond ervoor kiezen om dat binnenkort te gaan doen.

Mevrouw Kuilder: Dank je wel, Eline. Ja, leuk dat ik jullie vanavond vanuit de GGD ook het een en ander mag vertellen. Ik heb mijn presentatie opgebouwd in vier onderdelen. Ik vertel jullie eerst iets over de rol van de GGD en de gemeente samen, dan nog een klein stukje WPG, heeft Eline het net ook al over gehad, dus een stukje landelijke kaders. Daarna hoe je kunt sturen op gezondheid, wat cijfers want daar staat de GGD ook om onbekend, we hebben heel veel cijfers, en ik geef wat hele concrete voorbeelden hoe wij als GGD te werk gaan in de praktijk. Dus dat ga ik vanavond met jullie doen. Over de rollen, de gemeenten in Zuid-Holland Zuid, dus jullie maar nog negen andere met jullie, zijn eigenaar van de GGD en wij zijn onderdeel van de Dienst Gezondheid & Jeugd. We hebben een constructie van verlengd lokaal bestuur via een gemeenschappelijke regeling en we hebben een algemeen bestuur onder voorzitterschap van Rik van der Linden en uit elke gemeente een wethouder Publieke gezondheid. Eline zei het net al, wij werken altijd aan de hand van een meerjarenprogramma, dat is onze koers. Die is nu ook weer opnieuw in ontwikkeling en een aantal van jullie zijn daar ook al bij betrokken geweest.

Daarnaast hebben jullie de rol van opdrachtgever aan de GGD en we doen zoveel mogelijk regionaal, maar dat kan zeker met een lokaal sausje, want we weten dat dat heel belangrijk is. De GGD andersom is een strategische partner van jullie als gemeente, wij zijn adviseur bij beleid en bij uitvoering. We hebben heel veel expertise op het gebied van gezondheid en dus data waar ik het net al over had. We programmeren op de uitvoering en we doen ook een deel van de uitvoering zelf. En daarnaast doen wij dat werk met heel veel partners zoals Jong JGZ, maar ook wijkteams bijvoorbeeld, jongerenwerk, COC, noem het maar. Het is een heel groot scala waarin wij met elkaar werken aan gezondheid. Dit liet Eline net al zien, dit zijn de vijf hoofdtaken in de Wet publieke gezondheid. Ik heb bij elk even wat voorbeelden gegeven.

Gezondheidsbescherming, dan moet je denken aan infectieziekten dat is infectieziektebestrijding, een stuk seksuele gezondheid waar we aan werken en een vaccinatiefunctie voor bijvoorbeeld reizigers en beroepsgroepen. Vaccinatie loopt natuurlijk verder voor de jongeren via het Rijksvaccinatieprogramma via de JGZ, medisch milieukundige zorg hoort hierbij, technische hygiënezorg. Daarnaast maken we preventieprogramma's, inclusief een stuk gezondheidsbevordering daarin. Dat gaat over thema's als mentale gezondheid, gezond opgroeien, waarbinnen voeding en beweging heel belangrijk is, verslavingspreventie, we hebben een team Gezonde School, gezonde leefomgeving en ook hier het vitaal ouder worden. Dus je hoort gewoon terugkomen dat wat er in de wet staat, hebben wij vertaald in onze teams. Dit zei Eline net al. Bij monitoring en epidemiologie, wij zijn verplicht om gezondheidsmonitors te maken. Die komen eens in de vier jaar, je hebt het voor ouderen, je hebt het voor volwassenen, je hebt het voor jongeren, om op die manier een beeld van de gezondheidssituatie van de regio en lokaal ook te krijgen. En daarnaast hebben we bijvoorbeeld ook een kennisprogramma van waaruit we onderzoeken doen. En de crisisfunctie, die hoef ik geloof ik niet meer uit te leggen na de pandemie. Wat belangrijk is, is je te realiseren dat het werken aan gezondheid of het verkleinen van gezondheidsachterstanden, wat nu via het GALA natuurlijk de opdracht is, bepaald wordt door meerdere determinanten. Een hele belangrijke daarin is bestaanszekerheid, werk en dagbesteding hoort daarbij, armoede en schulden, ook huisvesting. Daarnaast gaat het erom dat mensen beschikken over voldoende gezondheidsvaardigheden, dus dat ze in staat zijn om informatie over gezondheid te kunnen snappen, te duiden, toe te passen. En daarnaast is ook de mate waarin iemand sociale inclusie ervaart erg van invloed op je gezondheid. Twee andere determinanten zijn leefstijl en de leefomgeving, zowel fysiek als sociaal. Er zit wel een soort van volgorde in. Op het moment dat je bestaanszekerheid echt heel erg slecht is en je hebt enorme stress door schulden, dan kom je echt niet toe aan je gezonde leefstijl. Die ruimte is er dan niet. Bovendien heb je geen geld voor gezond eten, om naar een sportvereniging te gaan enzovoort. Dat maakt dus wel dat dit een heel ingewikkeld complex systeem is om op te sturen. Daar ga ik zo nog iets meer over vertellen. Kaders landelijk, Eline zijn net al Integraal Zorgakkoord, de zorg moet toegankelijk en betaalbaar worden. En wat hebben ze nu bedacht, als nou vanuit het sociaal domein waarvoor het GALA is geschreven meer aan preventie wordt gedaan, dan wordt de instroom in de zorg minder groot en daardoor moet het meer beheersbaar blijven. Daarnaast ook belangrijk is het programma VIP, Versterking Infectieziektebestrijding en Pandemische paraatheid. Dat is ook echt een kader waar wij als GGD gewoon veel werk aan hebben.

En ik wilde iets verder inzoomen op dat GALA omdat dat echt specifiek voor gemeenten is. GALA is gericht op de preventie en daarin is aangegeven als opdracht van VWS aan gemeenten in samenwerking met VWS onder andere dat er aan de hand van diverse thema's gewerkt moet worden aan gezondheidsbevordering, een stukje gezondheidsbescherming. En dat er ook een regionale provincie-infrastructuur moet worden gebouwd. Ik neem jullie kort even mee door die thema's. Thema A is het terugdringen van gezondheidsachterstanden in 2040, dat is eigenlijk een beetje het overkoepelende thema en dat heeft ermee te maken dat de verschillen in gezondheid gewoon echt fors groter aan het worden zijn in Nederland. Mensen met een laag inkomen en een lage opleiding leven vijftien jaar minder lang in goede gezondheid en gaan ook afhankelijk van lage opleiding en of laag inkomen ook echt aanzienlijk eerder dood. En dat is niet zo acceptabel dus vandaar dat daar ook een programma voor wordt gemaakt. Hoe kun je dat nou doen? Door in te zetten op een gezonde fysieke leefomgeving die uitnodigt tot ontmoeten en bewegen, door de sociale basis van mensen te versterken, daar heb je die sociale inclusie weer, gezonde leefstijl, versterking van mentale weerbaarheid en gezondheid, want die laat ook te wensen over, dat is echt iets van de laatste jaren dat we dat meer gaan zien. Vitaal ouder worden en daarnaast die regionale provincie-infrastructuur met vijf ketenaanpakken, dat is dus nadrukkelijk met de hele regio Zuid-Holland Zuid en daarin zitten vijf ketenaanpakken, Kansrijke Start, Kind naar Gezonder Gewicht, de GLI is gecombineerde leeftijdsinterventie voor volwassenen om overgewicht aan te pakken, valpreventie moet samen worden aangepakt en welzijn op recept en de bedoeling is dat daarin sociaal domein en medisch domein nadrukkelijk samen gaan optrekken. GALA is in principe lokaal geld, maar dit is wel ook de verwachting, dus daar kun je ook voor een deel een vraagteken achter zetten. Dan effectieve sturing op gezondheid, ik zei net al die determinanten zijn belangrijk om in ogenschouw te nemen. En de verhouding collectieve verantwoordelijkheid en individuele verantwoordelijkheid is inmiddels op meerdere manieren onderzocht en komt altijd uit op pakweg 30 procent wordt bepaald door je individuele gedrag, 70 procent door die collectieve factoren waar je geen invloed op hebt als individu. Rechts staan daar de voorbeelden van, 20 procent wordt door zorg bepaald, de toegang tot zorg, de kwaliteit van zorg, hangt samen weer met die gezondheidsvaardigheden waar ik het net over had. Dan de sociale en economische factoren, onderwijs, werkgelegenheid, inkomen en ook die fysieke omgeving, die bepaalt 10 procent. Tel je dat op, kom je tot 70. Dit is dus samen met die determinanten wat je wel noemt in de wetenschap complex health system en dat vergt gewoon dat als je met gezondheid aan de gang gaat, dat je dat domeinoverstijgend moet doen. En dan niet alleen eerste domein, tweede domein in de zorg en de preventiekant, maar ook thema's combineren waar mogelijk. Dat vraagt ook, en dat is nadrukkelijk een opgave in GALA, dat je ongelijk mag investeren, kijken waar de mensen het het hardst nodig hebben, waar clustering van problemen plaatsvindt, dat je werkt vanuit een lokale infrastructuur, maar dus ook een regionale infrastructuur en die regionale moet de lokale versterken. Aandachtspunt is wel hoe bereik je nou de inwoners met die gezondheidsachterstanden, want dat zijn niet per se de mensen die naar een instantie toe gaan komen. Dus daar moet je wel op een goede manier over nadenken hoe je dat doet, meestal ernaartoe.

En ook een belangrijk gegeven is, er is natuurlijk heel veel kennis, wetenschappelijke kennis, beleidskennis, praktijkkennis, maar neem nou ook die kennis van die inwoners zelf mee. En in Dordrecht is recent, ik weet niet of jullie daar wat van gehoord hebben, een participatief actieonderzoek gedaan in de wijk Krispijn waarin bewoners medeonderzoekers waren en met elkaar gekeken is naar de gezondheidssituatie en wat wenselijk is om daar in het collectief in op te lossen. Best ingewikkeld en complex, het is ook iets van een lange termijn. Je hebt altijd een jaar of twintig nodig voordat je echt grote vooruitgang gaat zien. En dat staat soms haaks op een regeerperiode van vier jaar. Data, daar ga ik even echt in een vogelvlucht doorheen. Wij hebben heel veel data, die kunnen jullie zelf ook allemaal hier inzien. Je kunt Dordrecht aanvinken, je kunt het vergelijken met Zuid-Holland Zuid, met Nederland, met andere gemeenten in de regio. Ik heb daar even een paar uitgepikt als gewoon illustratie. Als je kijkt volwassenen in Nederland, 50 procent heeft overgewicht dan wel obesitas. Ik heb er nu even de kinderen in Dordrecht uitgepikt. Bovenin zie je het aantal kinderen op vierjarige leeftijd dat is rood, dan vijf jaar, twaalf-dertien jaar en veertien-vijftien jaar, hoeveel zij matig overgewicht hebben en de onderste gaat over ernstig overgewicht, dat is echt obesitas. Als je die per leeftijd optelt dan kom je er dus op uit dat 8 procent van de vierjarigen overgewicht heeft of obesitas, vijfjarigen 14 procent, twaalf-dertien jaar 21 procent, veertien-vijftien jaar 22 procent. Dat neemt dus best wel heel hard toe in tien jaar tijd. Je kunt cijfers natuurlijk altijd voor je beleidsspeerpunten benutten. Als je kijkt naar wat achterliggende cijfers, dan zie je dat op zich ongeveer 70 procent van de dertien- tot vijftienjarigen wel wekelijks sport bij een club of een vereniging maar dat maar 15 procent elke dag minimaal één uur beweegt. Dat is wel echt heel weinig. Als je kijkt naar de volwassenen, dan voldoet 45 procent in Dordrecht en 47 procent van Nederland aan de beweegrichtlijn, dus dat je 150 minuten per week matig beweegt door te wandelen, te fietsen enzovoort. Dus dit soort cijfers geven vaak wel een beeld hoe de situatie is. Mentale gezondheid, we hebben in 22 de Corona Gezondheidsmonitor onder jongvolwassenen gedaan, zestien- tot vijfentwintigjarigen. Dan zie je dat 45 tot 62 procent psychische klachten ervaart in Zuid-Holland Zuid. Daarboven cijfers over dertien- en vijftienjarigen die zich vaak of zeer vaak gestrest voelen door één of meerdere factoren, bijna de helft. Eenzaamheid, is ook een bepaler van gezondheid, het aantal mensen dat zich matig tot zeer ernstig eenzaam voelt is ook bijna de helft van de mensen en daarbinnen, dat moet je dan dus van die percentages aftrekken, is 15 procent in Dordrecht zeer ernstig eenzaam voor negentien jaar en ouder en dat wil dus zeggen ongeveer 40 procent matig. Dat even om te laten zien welke cijfers we hebben. De vaccinatiegraad, best een actueel thema, heb ik ook even, ik heb ze ook bij me per vaccinatie als jullie dat willen zien. Heel Nederland is natuurlijk hartstikke hard aan de dalen, Dordrecht volgt echt de landelijke trend daarin, binnen Zuid-Holland Zuid doet Dordrecht het goed. Maar goed, nog wel steeds onder de lijn. De minimaal benodigde vaccinatiegraad is 90 procent. En sinds 22, er staat 21 moet 22 zijn, moeten ouders of kinderen consent geven, toestemming om bij het RIVM je vaccin te laten registreren. Er zijn mensen die dat niet doen waardoor je niet meer helemaal precies honderd procent zeker weet wat het percentage is. Maar hoe dan ook, het daalt. En dat is niet alleen bij mensen uit de christelijke kringen die daar moeite mee hebben, maar er zijn steeds meer mensen die daar ook gewoon kritisch tegenover staan.

Een paar voorbeelden nog tot slot, wat doet de GGD voor Dordtse inwoners, ook niet uitputtend maar gewoon even wat voorbeelden, 5 maart was mijn collega Simone Vermeulen hier in de raad om over gokverslaving te praten, samen ook met partners als USE. Dus kunnen we doen, de kennis daarover komen brengen. We hebben Gezonde School-adviseurs die zowel in het basisonderwijs als het voortgezet onderwijs, als bij het mbo en in speciaal onderwijs de scholen kunnen ondersteunen. Scholen kunnen dan uit deze thema's kiezen, dat is hun eigen keuze en dan ondersteunt de Gezonde School-adviseur met een stukje wat willen jullie in het beleid, wat heeft de docent nodig, hoe gaan lesprogramma's eruitzien, hoe betrek je ouders bijvoorbeeld bij programma's. En we hebben recent afgesproken, het moet nog uitgewerkt worden wat het precies wordt, maar dat in 2024 er wel extra inzet komt op het onderwerp mentale gezondheid. Dat wil zeggen in het basisonderwijs, dat we dan dus echt scholen heel actief gaan aansporen om met het preventieprogramma Welbevinden aan de gang te gaan. En dat we in het vo en het mbo eraan denken om in te zetten op mentale gezondheid, bijvoorbeeld door te kijken naar de preventie in de zorgstructuur en dit te combineren met verslavingspreventie en ook wat elementen van de seksuele gezondheid, zoals Wensen en Grenzen, online en offline, social media hoort daar ook bij. Dan hebben we nog Jongeren Op Gezond Gewicht. Kind naar Gezonder Gewicht hangt daar nauw mee samen, daar wordt zo meteen nog meer over verteld. Met JOGG is Dordrecht echt koploper in het land, jullie zijn al vanaf 2012 daar actief op. Ik wil even mijn blaadje erbij want daar zaten wat details bij die ik niet allemaal uit mijn hoofd weet. Even kijken, de JOGG-aanpak daar geven jullie als gemeente opdracht voor en de GGD voert dat uit en het doel is dat het JOGG er echt naar streeft dat we een Dordtse samenleving hebben waarin alle kinderen wonen, leren en recreëren waarbij gezonde leefstijl echt normaal is, dat dat gewoon voorop staat. Dat betekent wel dat je soms dingen collectief doet, maar soms ook ongelijk moet investeren voor kinderen die dat extra nodig hebben. Kind naar Gezonder Gewicht is daar een voorbeeld van, is een van de ketenaanpakken waarin het gezin aan de slag gaat met dat gezondere gewicht. En daarnaast is jullie eigen Dordtse leerprogramma voor elf basisscholen natuurlijk ook een voorbeeld van ongelijk investeren. Wat doen we nou via het beïnvloeden via die collectieve omgeving? Dat doen we aan de hand van kindomgevingen, daar zien jullie ze. En de nadruk ligt bij het JOGG in Dordrecht op nul tot twaalf, dus de component werk is daar niet van toepassing, maar de andere wel. En in de thuissituatie willen we ervoor zorgen dat ouders in staat zijn om hun kinderen gezond op te voeden. Dat doen we door ouderavonden te organiseren, door campagnes zoals rommel in je trommel, of geen rommel in je trommel vooral natuurlijk, de JGZ door een-op-een-voorlichting daarover te geven. In de buurt maken we de buurtomgeving gezonder, bijvoorbeeld door gezonde kantines bij een speeltuinvereniging of door watertappunten aan te leggen. Op school de Gezonde School-adviseur, ook op de kinderopvang en de peuterspeelzalen. Bij sport doen we het via Teamfit in sportomgevingen werken we ook aan voeding, alcohol en roken, ook gezonde kantines. Vrije tijd, bijvoorbeeld de horeca, evenementen, bowlingbanen ook helpen om dan gezonder aanbod te maken. En in de media gaan we nog meer inzetten op mediawijsheid en mediaopvoeding en dat doen we ook mede via de scholen. Dan nog, die hebben we net al even kort aangestipt en daar is een leuk filmpje van ook op YouTube te vinden.

En tot slot als voorbeeld, er is in Dordrecht een adviesgroep gezonde leefomgeving, die is gekoppeld aan het programma blauwgroene stad en dat richt zich met name op de ruimtelijke inrichting via de lijnen van natuur en water. Klimaatbestendigheid is belangrijk, maar het is wel een hele diverse groep. Mobiliteit zit erin, wijken, sport, de GGD vanuit de volksgezondheid, stedenbouw, sociaal domein, ruimtelijke ordening. En dat is precies de mix die je nodig hebt, Health in All Policies. En concrete voorbeelden waar dan mijn collega's van de GGD op adviseren, hoe kun je nou met de inrichting van ruimte bewegen stimuleren, ontmoeting stimuleren, hoe zorg je dat mensen eerder de fiets pakken en de auto laten staan, adviseren over hoe richt je in waardoor je wat meer hittebestendig wordt, meer groen minder stenen. En zo'n aanpak zijn er bijvoorbeeld ook voor schoolpleinen om die te vergroenen. Dit is een vogelvlucht wat de GGD zoal kan doen.

De voorzitter: Dank u wel voor de presentatie, hele concrete informatie. Ik heb het net niet kunnen doen, maar mevrouw De Koning ook nog bedankt voor de heldere presentatie. We gaan naar de volgende. Gaat uw gang. Even tussendoor, het is hier weer lekker warm, het nieuwe stadskantoor Dordthuis, hoe we het ook gaan noemen, dat laat nog eventjes op zich wachten. Maar als u nou denkt ik moet echt eventjes een fris colaatje halen of eventjes een luchtje scheppen, voel je vrij, je hoeft niet te blijven zitten. In het kader van gezondheid lijkt me het goed om dat zo te doen.

Mevrouw Venekamp: Hartelijk dank voor de uitnodiging, dat wij hier wat mogen komen vertellen. Suzanne Hensbergen en ik zullen jullie meenemen in de wereld van de jeugdgezondheidszorg. We zijn heel erg trots op ons werk en we delen ook echt die passie met al onze collega's. Ik denk dat dat wel heel kenmerkend is van waar wij voor staan en wie wij zijn. Ik zal eerst kort even wat vertellen over onze organisatie, Jong JGZ, dan zoom ik in op het basispakket, dat leg ik straks even uit wat dat inhoudt. En dan geef ik het stokje over aan mijn collega, want die zal jullie meenemen in het maatwerk wat wij hier in Dordrecht uitvoeren. Hier zie je het werkgebied Zuid-Holland Zuid, daar voeren wij in het hele gebied de jeugdgezondheidszorg uit. We hebben in het hele gebied ruim 97.000 kinderen in zorg en binnen Dordrecht zijn dat 22.000 kinderen. En dat zijn de jeugdigen van nul tot achttien, maar eigenlijk doen we ook al heel veel in de prenatale fase. Het dus echt ook gericht op de ouders, op de aanstaande ouders. Dus eigenlijk zeggen wij nu vaak dan van min-negen maanden tot achttien jaar. We hebben in elke gemeente van Zuid-Holland Zuid echt een eigen lokaal team, ook met een manager. Dat betekent dat wij echt deel uitmaken ook van de lokale netwerken en dat elke gemeente ook een vast contactpersoon heeft in de vorm van een manager die ook goed kan meedenken met de lokale situatie om ook echt in te zoomen op vraagstukken die spelen. Dat is hier in Dordrecht niet anders en dat zal straks ook wel blijken uit de presentatie die we geven over het maatwerk. Wat wij zelf altijd zeggen is, wij nemen de kennis uit de spreekkamer mee naar de beleidstafels. Dus naast dat wij data verzamelen en delen die ook bijvoorbeeld hoe gezond is Zuid-Holland Zuid worden meegenomen, gaat het ook echt wel om de kennis van de casuïstiek die wij dus ook meenemen.

We zijn heel erg echt een innovatieve organisatie, we signaleren natuurlijk wel echt de vraagstukken die spelen maar zetten ook heel erg in op advisering over interventies, het ontwikkelen van interventies en daarbij zoeken wij ook echt bewust de samenwerking met alle partners in het veld. Dus ook met gemeenten, maar ook met andere zorgorganisaties, met welzijn, met de ziekenhuizen. Dus een heel breed netwerk hebben wij. Hier zien jullie onze missie en kernwaarden, wat wij heel belangrijk vinden is dat we laagdrempelig zijn en toegankelijk voor onze klanten, de kinderen en hun ouders. De kern is ook, we beslissen ook samen met de klant, wij gaan het niet bepalen, we gaan de dialoog aan en we kijken waaraan behoefte is. En op die manier proberen we ook te normaliseren. Want als iets gewoon, iets kan een probleem zijn, dat wil niet zeggen dat je er ook altijd iets in moet doen. Dat is echt die positieve gezondheid, dus samen kijk je van wat is nodig. En het luisterend oor is vaak ook al heel erg belangrijk. Wat ik al zei, onze professionals doen hun werk echt met passie en dat blijkt ook wel uit de hoge klantwaardering van 8,6 die wij ook altijd hebben, daar zijn we ook heel trots op. Ons bestaansrecht ontlenen wij echt aan preventie, want zoals wij het zien, als wij ons werk goed doen betekent dat ook dat we ook werk uit handen nemen van de zorgorganisaties in de eerste en de tweede lijn. Belangrijk ook om te vertellen is, al onze collega's zijn expert natuurlijk. Wij werken met jeugdartsen, met jeugdverpleegkundigen, met pedagogen, zij verstaan hun vak. We investeren ook heel veel in deskundigheidsbevordering en in opleiden, maar de meeste mensen hebben ook echt wel thema's in hun portefeuille waar ze zich nog eens extra in bekwamen of extra in geschoold worden. En dat vind ik juist ook het sterke, dat je dus in je lokale team juist ook die experts hebt die net even dat stukje meer ook te bieden hebben. Maar goed, dat zal straks ook in de toelichting op het maatwerk ook naar voren komen. Dan zal ik even kort wat vertellen over het basispakket. Het basispakket is eigenlijk de jeugdgezondheidszorg die in elke gemeente in Nederland wordt uitgevoerd en de basis is het landelijk professioneel kader wat landelijk is vastgesteld. En daarin zien wij alle kinderen op gezette tijden tijdens het opgroeien en volgen wij hun ontwikkeling. En daarbij kijken we natuurlijk naar het groeien, het gewicht, noem het allemaal maar op. Maar we kijken ook, hoe is de situatie van het kind, hoe is de situatie van de ouders, hoe loopt dat, zijn er ondersteuningsvragen. Dus we kijken eigenlijk wel heel breed en voeren het gesprek ook echt in de spreekkamer. Heel belangrijk natuurlijk is a dat wij verantwoordelijk zijn voor de uitvoering van het Rijksvaccinatieprogramma voor onze doelgroep en naast dat wij de vaccinaties zetten, om het zo maar even te zeggen, besteden we ook veel aandacht aan het adviseren van ouders als er bijvoorbeeld twijfels zijn over het vaccineren. Wat we ook doen is, we hebben nu bijvoorbeeld ook de publiciteit rondom de dalende vaccinatiegraad nu ook een persbericht samen met de GGD uitgebracht om ook mensen te wijzen op de gevaren, maar ook gelijk met contactgegevens erbij van wil je laten vaccineren, neem contact met ons op. Dus we doen ook heel veel, we investeren heel veel daar waar het nodig is om mensen ook wel gewoon informatie te geven waarmee ze dan een besluit kunnen nemen om zich wel te laten vaccineren, of tenminste hun kinderen. Daarnaast adviseren en begeleiden we ook in de spreekkamer, of over de opvoeding, over gedrag, de leefstijl, ook een hele belangrijke component van ons werk. En we hebben ook een grote rol in het signaleren en dat is zowel op individueel niveau, als het nodig is verwijzen we door.

Daarvoor hebben ook echt een netwerk met ketenpartners, vaak vaste contactpersonen, de kinderarts is hier ook, je kent elkaar in dat veld. Maar we signaleren ook op collectief niveau, dus we kijken in een gemeente van wat zien wij hier voor een problematiek, bijvoorbeeld mentale weerbaarheid of toename van schoolziekteverzuim. Dan gaan we in gesprek met de gemeente, dit is wat wij zien, misschien kan er wel extra interventies worden ingezet. Dus dat is eigenlijk meer onze adviserende rol die wij dus ook hebben. Een hele grote rol die we daarin hebben is dus inderdaad dat maatwerk en het maatwerk dat is echt meer individueel in het interventiepakket wat kan verschillen per gemeente en daar zal Suzanne jullie meer vertellen over Dordrecht.

Mevrouw Hensbergen: Oké, nou ga ik iets vertellen over het maatwerk. Zoals gezegd is het maatwerk dus in elke gemeente anders en in Dordrecht, het is een hele vooruitstrevende gemeente, we hebben echt een heel mooi pakket aan extra interventies. Een beetje onder te verdelen in deze vijf categorieën, ik zal per onderdeel even vertellen welke interventie daar dan bij horen. Kansrijke Start net ook al even genoemd, ketensamenwerking met interventies rondom de zwangerschap en de eerste duizend dagen van een kind, dit zijn de interventies die daarbij horen, voorzorg, preconceptiezorg, nu niet zwanger, preconceptiezorg, centring parenting. Misschien is het leuk als ik even een voorbeeld noem dat jullie er een beetje een beeld bij krijgen van wat dat dan is. Voorzorg is bijvoorbeeld een interventie gericht op jonge vrouwen die zwanger zijn van hun eerste kind en die te maken hebben met multiproblematiek. Dan komt er een gespecialiseerde jeugdverpleegkundige die vanaf de zwangerschap tot de tweede verjaardag begeleiding biedt. Ik heb laatst ook een voorzorgmoeder geïnterviewd en gevraagd hoe ze dat programma dan heeft ervaren en hoe ze die begeleiding heeft ervaren. Toen ze startte met het programma, toen zat ze nog in de short stay facility hier in Dordrecht, had ze geen werk, haar vriend zat in de gevangenis en ze was zwanger van haar eerste kindje en nog geen contact met familie. Toen kwam de jeugdverpleegkundige in beeld en hebben ze stap voor stap samengewerkt aan een betere situatie waarin het kind geboren kon worden. Uiteindelijk na vier verhuizingen een urgentie aangevraagd, is ze op zichzelf gaan wonen. Ze heeft een baan aangenomen bij een speelgoedwinkel, dus de financiën zijn op orde gekomen. Uiteindelijk woont ze samen met haar vriend en zat ze er toch wel veel beter bij dan voordat ze begon met het programma mede door de begeleiding. Een andere interventie, preconceptiezorg, dat gaat over gezond zwanger worden, is een actueel onderwerp waar een adviesrapport voor is geschreven door twee projectleiders om dit meer aandacht te geven. En nu worden ook aanbevelingen daarvan uitgevoerd bijvoorbeeld door reclame op schermen in wachtkamers en op bijvoorbeeld bestickering op anticonceptie om gezond zwanger worden meer aandacht te geven. Toeleiding voor- en vroegschoolse educatie, dat is de Dordtse informatiedienst, een grote groep van medewerkers die met elkaar tien verschillende talen spreken om de bewoners van Dordrecht zo goed mogelijk te helpen om te zorgen dat kinderen met een zo min mogelijke achterstand starten op de basisschool. Dus het heeft te maken met spraak- en taalachterstanden die we daarmee proberen te beperken. Dus als ze dan worden toegeleid naar de peuterspeelzaal of kinderdagverblijf worden die kansen vergroot dat ze zonder achterstand starten op de basisschool.

Opvoedondersteuning, het zijn twee vrijwilligersprogramma's, Moeders informeren moeders is een vrijwilligersprogramma en NIICO ook, een hele trouwe groep van vrijwilligers die helpen. Bij Moeders informeren moeders gaat het over vrouwen die moeders die zwanger zijn van hun eerste kind gaan helpen en echt een beetje een maatje zijn. Ze helpen om te kijken wat voor een activiteiten er allemaal in de wijk zijn, maar ook helpen met het normaliseren dat je zorgen hebt om je kind en dat dat er allemaal bij hoort en ook het sociale netwerk een beetje proberen te vergroten van die moeders. We hebben ook dreumesgroepen, dat is heel wijkgericht, we hebben nu vier dreumesgroepen, we gaan uitbreiden naar zes dreumesgroepen in de verschillende wijken, ook om moeders met elkaar te verbinden, de kinderen met elkaar te laten spelen en ze krijgen dan ook wat voorlichting bij die dreumesgroepen over verschillende onderwerpen van de pedagogisch medewerker en van de vrijwilligers die daar rondlopen. Zij gaan bijvoorbeeld samen ook voorlezen en ook werken weer aan die taal. Kind naar Gezonder Gewicht, ook al iets over gezegd, een heel belangrijk programma, heel erg nodig, één op de zes kinderen in Nederland heeft overgewicht of obesitas. We hebben net natuurlijk ook al wat cijfers daarvan gezien. Wat er gebeurt is dat er dan een gespecialiseerde jeugdverpleegkundige in het gezin komt en langere tijd intensief gaat begeleiden en in kaart brengt wat is er in het gezin allemaal, wat speelt er allemaal want er is vaak meer aan de hand dan alleen overgewicht. Langdurig gaan ze aan de slag, ze gaan soms ook opschalen naar andere hulpverlening als dat nodig is. En Dordrecht is daarin wel al heel lang een koploper, we hebben al heel lang deze interventie hier in Dordrecht en dat wordt alleen maar groter. Het is echt een regionale aanpak waar steeds meer gemeenten zich bij aansluiten. Netwerksamenwerking, dat zijn twee interventies.

De voorzitter: Ik ga u heel eventjes onderbreken, want de heer Van Dam Timmer steekt zijn vinger op. Is dat een verhelderende vraag die nu nodig is om het te begrijpen? Gaat uw gang.

De heer Van Dam Timmers: Ja dank, voorzitter. Ik heb nu drie, vier keer gehoord, Dordrecht loop hier heel erg ver voorop. Dus de verhelderende vraag daarbij is dus dan, heeft dat dan ook tot het resultaat geleid wat daarin gewenst was?

Mevrouw Hensbergen: Ja resultaten, dat willen we altijd weten en horen. Ik denk dat er in Dordrecht gewoon meer nodig is als je het vergelijkt met de andere gemeentes, dit is een grote stad, er is hier veel problematiek en denk ik ook meer middelen om er wat aan te doen. En natuurlijk zijn er resultaten, zoals ik net opnoemde van de voorzorgmoeder die er beter bij zit bij haar tweede zwangerschap dan bij de eerste zwangerschap. Dus fijn dat er zoveel verschillende interventies worden ingezet, want natuurlijk boeken daarbij resultaten. Ja. Even kijken, dit is de deelname van de jeugdarts in de ondersteuningsteams. Op de scholen zijn er ondersteuningdiensten met verschillende partijen bij elkaar waar kinderen worden besproken waar zorgen om zijn en daar neemt de jeugdarts ook aan deel. En de laatste is het schoolziekteverzuim, dat is ook vaak een onderwerp wat besproken wordt in die ondersteuningsteam.

En hier willen we de mentale gezondheid, wat ook een belangrijk onderwerp is en waar veel om te doen is en waar we ook bezorgd om zijn, willen we door de inzet van de jeugdverpleegkundigen al vroegtijdig proberen om het oplopen daarvan te voorkomen. Dus de jeugdverpleegkundige wordt daar ingezet om te kijken of de zorgvragen daadwerkelijk ook wat kleiner kunnen blijven dan dat het verzuim van kinderen alleen maar oploopt. Dat waren de maatwerkinterventies.

De voorzitter: Dank u wel voor wederom een heldere prestatie. Dan gaan we nog één keer overschakelen naar een andere presentatie voordat de commissie mag losbranden. En we gaan over naar onze kinderarts van het Albert Schweitzer ziekenhuis, mevrouw Corcoran. Gaat uw gang.

Mevrouw Corcoran: Goedenavond allemaal. Dank voor de uitnodiging Eline. Ik heb geen presentatie dus ik vind het prima om voor deze achtergrond ...

De voorzitter: Dan laten we de smileys staan, dat is wel een vrolijke achtergrond.

Mevrouw Corcoran: Mooi. Zoals gezegd, ik ben kinderarts en ik heb voor mezelf gewoon wat dingetjes opgeschreven waarvan ik dacht dat is leuk omdat jullie niet te delen en ik wil jullie echt meenemen naar mijn werkveld. Ik ben zelf algemeen kinderarts, dus ik zie kinderen, zieke kinderen in de breedste zin van het woord, van nul tot achttien jaar met allerlei ziektebeelden die bij mij binnenkomen. Mijn aandachtsgebied is weliswaar infectieziekte, dus dat heeft weer veel raakvlakken met de GGD. Maar ik ben ook, in de regionale samenwerking leg ik heel veel lijntjes, dus met Jong JGZ zit ik aan tafel, ik zit bij de Kansrijke Start aan tafel en bijvoorbeeld ook in de ondersteunende partijen, bijvoorbeeld fysiotherapie en logopedie waar we veel op terugvallen. Bij de kindergeneeskunde probeer ik altijd de samenwerking heel erg te zoeken. Dus daarom sluit vanavond ook heel erg aan bij mijn doelen en mijn visies die ik daarover heb. Ik zit aan de curatieve kant van de gezondheidszorg, dus ik zie kinderen die ziek zijn en die wil ik graag beter maken. Maar wat is mooier dan het te kunnen voorkomen met elkaar? Daar hebben we natuurlijk vanavond veel over gehad, maar ook aan de curatieve kant zie ik mogelijkheden en kansen bij bepaalde ziektebeelden waar we met zijn allen wel echt wel degelijk invloed op hebben. En een paar ziektebeelden noemend, ik zie bijvoorbeeld veel kinderen met astma. Astma heeft vooral met je bouwstenen te maken, dus je genetische aanleg daarvoor te maken maar er zijn wel degelijk factoren van invloed die het ziektebeloop van astma heel erg kunnen beïnvloeden. En dat is bijvoorbeeld een gezonde omgeving, dat gaat over luchtvervuiling, maar ook of je wel of niet kan sporten en daar de ruimte voor krijgt, of je ouders wel of niet de taal machtig zijn zodat ze kunnen lezen hoe je je puffers moet gebruiken, of dat je ouders wel of niet roken of dat je in een omgeving komt waar je blootstelling hebt aan rook, bijvoorbeeld op de sportvereniging omdat daar mensen langs de lijn staan, et cetera, et cetera, et cetera. Allemaal factoren waar we wel degelijk invloed op hebben om het ziektebeloop van astma ik hoop op een gunstige manier te beïnvloeden. Een ander ziektebeeld vanavond al meermaals genoemd is overgewicht. Ook als kinderarts zie ik eigenlijk steeds meer kinderen met ernstig overgewicht, dus over grote lijnen zie je dat overgewicht wel stabiel blijft maar je ziet dat de mate van ernstig overgewicht wel degelijk toeneemt, ook bij de jongere kinderen.

En het leuke, ik zal daar meteen op inhaken, is dat we in Dordrecht echt landelijk gezien koplopers zijn in het mooie programma wat we hier hebben, waar ik ontzettend dankbaar voor ben want we kunnen die kinderen echt iets bieden. En om een beetje in te gaan op dat stukje resultaten, we hebben nog geen resultaten van het Kind naar Gezonder Gewicht omdat het nog niet lang genoeg loopt om daar duurzame betrouwbare informatie uit te halen. Maar wat we wel weten, en dat is landelijk in meerdere vormen gegoten, is dat als je alleen gaat kijken naar factoren als voeding en beweging waarvan we allemaal weten dat dat enorme invloed heeft op je mate van gewicht en overgewicht, dan is dat niet genoeg. En die programma's hebben zichzelf wel bewezen dat het niet werkzaam is. En dat is ook aanleiding geweest om in onze gemeente te kijken naar een breder geheel om zo'n gespecialiseerd verpleegkundige in het gezin te plaatsen om met die mensen te gaan kijken van hoe ziet jullie gezinsstructuur eruit en op welke domeinen, of dat nou sociaal domein of financieel domein of kennisdomein, waar zitten nog punten waar we invloed op hebben? Want je kan wel zeggen je moet gezond eten en je kan wel naar een diëtist en die zegt ja, je hebt drie dagen je dieet bijgehouden, ja wel veel snoepjes en ja dat avondeten zitten drie aardappelen te veel in. Dat kan maar daar bereik je niet een gezonde leefstijl mee die je wil bereiken. Slapen die kinderen wel goed? Gaan ze op tijd naar bed? Hoe is het schermgebruik? Hebben de mensen wel financiële middelen om in de supermarkt bij de eerste groente- en fruitafdeling te blijven hangen, of lopen ze door naar de diepvries, omdat ze geen geld hebben om de week mee door te komen. En daar kijkt die gespecialiseerd verpleegkundige allemaal in mee op een laagdrempelige manier. Dus dat is de meerwaarde van het programma wat we hier bieden en dat is ook hetgeen waarin we excelleren en in op vooruitlopen in de hoop dat het tot getallen gaat leiden waarvan we kunnen zeggen, kijk daar bereiken we wat mee. Dus ik denk dat dat misschien wel een toelichting is op jouw vraag. Maar wat zie ik ook? Ik zie bijvoorbeeld ook kinderen die veel ziek zijn. Ik denk dat mensen hier aan tafel die kinderen hebben herkennen dat, in de eerste vier levensjaren kinderen gewoon veel ziek zijn. Ze bouwen hun afweer op en het hoort er een beetje bij. Maar wij zien in de spreekkamer ongelooflijk veel gezinnen met jonge kinderen die vaak ziek zijn, niet omdat ze medisch iets hebben waardoor ze vaak ziek zijn maar gewoon omdat ze de draagkracht niet hebben om dat te dragen. En ik denk dat we op dat stukje elkaar heel hard nodig hebben om terug te gaan en een stap terug te zetten en met die mensen in gesprek te gaan en te kijken van maar hoe komt dat nou? We hebben allemaal jonge kinderen, die zijn allemaal vaak ziek en dat heeft te maken met een stukje normalisering denk ik, met elkaar het gesprek aangaan in plaats van een stukje ... Ik denk dat we als maatschappij best wel kunnen spreken van een individualisering op heel veel vlakken, maar ik denk dat het ook impact heeft op gezondheid en gezondheidsservaring en gezondheidsbeleving en dat als we weer meer toegaan naar een gemeenschapsgestuurde aanpak, zagezegd it takes a village to raise a child, dat vind ik een heerlijke uitspraak. En als we dan met elkaar hier samen zijn en kunnen zeggen dat Dordt onze village is en de wijken dat kunnen uitdragen waarin we van individualisering naar draagvlakmaatschappelijk gaan en weer elkaar kunnen aankijken en zeggen ja hoor, die van mij is ook zo vaak ziek, ja dat had die van mij ook toen die twee was, ja weet je die nachten dat dat is wel zwaar, maar ja weet je het hoort erbij, ze groeien eroverheen, komt allemaal goed.

Dan heb je een gesprek met elkaar en kan je van moeder tot moeder voor al die leuke initiatieven die net aangestipt werden in het Jong JGZ-praatje kan je het een stukje normaliseren in plaats van dat we allemaal geneigd zijn om gezondheidszorgconsumptie daarvoor op te zoeken. Dus dat is denk ik heel relevant. Een ander iets waar ik veel raakvlakken mee zie is het stukje kwetsbare zwangerschap en daar komt de Kansrijke Start weer om de hoek kijken, waar we het ook al meermaals over hebben gehad. Waarom zijn die eerste duizend dagen waar net ook Eline aan refereerde, waarom zijn die nou zo belangrijk? We weten dat de eerste duizend dagen, bedoel ik dus préconceptie, dus eigenlijk nog voordat je zwanger raakt, de zwangerschap en dan de eerste drie levensjaren van het kind. En waarom is dat zo belangrijk? Dan worden al die netwerken in die hersenen, al die snelwegen worden aangelegd. En die kans krijg je maar één keer. Dus als we in die eerste duizend dagen zorgen voor een veilige omgeving, gezonde ouders of een gezonde ouder in goede gezondheid met een goede levensstijl en het aanleren van gezonde gewoontes, maar ook een stukje mentale gezondheid van de omgeving rondom dat kind, dan maak je daar zo'n enorme voorsprong op de rest van je leven, die basis leg je. Dus dat maakt het zo in de ontwikkelingspsychologie, maar ook in de ontwikkelingsbiologie, zo ontzettend interessant om daarop in te zoomen, maar ook daarop in te zetten omdat je zoveel goede basis legt letterlijk voor de rest van je leven. Als je daar een ongezond patroon hebt krijg je op je vijftigste een hartinfarct in plaats van op je zeventigste of je tachtigste. Dus dat maakt gigantisch veel uit. Dus bij die Kansrijke Start kijken we naar allerlei, we zitten daar met heel veel mensen aan tafel, dat vooropgesteld, en het leuke is, ik hoorde Erika net zeggen ja maar hoe bereik je die mensen? Dat vind ik het leuke maar ook de grote kans die wij hebben voor de kinderen is dat iedereen die zwanger is in Nederland gaat naar een verloskundige. Bijna iedereen, maar goed grosso modo iedereen. Iedereen die vervolgens een kind krijgt gaat naar de jeugdgezondheidszorg, gaat naar het consultatiebureau. Dus daar liggen wel echt enorme kansen om iedereen te bereiken. Dat is niet omdat zij een vraag hebben waarmee ze naar je toe komen omdat je ziek bent, maar dat is gewoon, iedereen komt op die manier in aanraking met zorgverleners. Dus ik zie daar enorme kansen die we moeten grijpen met elkaar om die mensen voor te lichten, kennisverrijking toe te passen en met ze in gesprek te gaan. Wat heb je nodig? Wie ben jij? Hoe zie je dat voor je? Hebben jullie het daarover gehad met elkaar? Hoe gaat dat in de opvoeding? Welke idealen en ideologieën heb je daarover? En als je in gesprek raakt, dan kom je tot mooie ontwikkelingen waar je op in kan spelen. En vanuit de wijk, en dat is het leuke van de Kansrijke Start, vanuit de wijk komen er allerlei initiatieven die net eigenlijk ook al aangestipt zijn om juist daarop in te spelen en te ondersteunen. En op die manier kunnen we mensen dus heel goed bereiken. En dat raakt natuurlijk ook weer aan dat village, aan de buurtaanpak, waar we het net over ...

De voorzitter: Ik ga u vragen om tot een afronding te komen, want het kwartier zit er bijna op.

Mevrouw Corcoran: Helemaal goed. Ik denk dat ik het belangrijkste gewoon allemaal wel besproken heb met een beetje ... Ik laat het hier gewoon bij.

De voorzitter: Met echt veel volgens mijn passie voor het vak ook erin. Dus het was leuk om naar te luisteren, dank u wel. Commissie, bedankt voor jullie aandacht. We hebben een uurtje veel informatie te verwerken gekregen, nee dat wordt geen zin, veel informatie gehoord. En ik denk dat het ook mooi is dat wij nu ook echt kunnen zien dat met zoveel organisaties die startnotitie tot stand is gekomen, dat de gemeente ook echt heeft samengewerkt. Maar er zullen ook een hoop vragen over zijn. Dus ik ga eens even rondkijken. En ik ga bij de VVD beginnen, de heer Van Ballegooijen. Even helder aan wie u de vraag stelt en welke vraag natuurlijk.

De heer Van Ballegooijen: Dank u wel, voorzitter. Ik heb een paar vragen. Ik begin met vragen voor de gemeenteambtenaar.

De voorzitter: Mevrouw De Koning.

De heer Van Ballegooijen: Mevrouw De Koning. Sorry, ik heb niet alle namen direct voor me. Allereerst, bestaanszekerheid wordt genoemd als een van de hoofdstukken mogelijk, zie ik als hoofdstukken in het beleid of het uitvoeringsprogramma. Is dat simpelweg een verwijzing, zie armoedebeleid? Of moet ik daar dat breder zien in de zorgcontext? Daarnaast in de leefstijl, is er al iets te zeggen over de balans tussen informeren en sturen of dwingen? Want zeker bij de plaat die ons is aangeboden, zaken als ongezonde voeding, roken, er zijn natuurlijk verschillende soorten maatregelen. Is dat al duidelijk of moet dat nog volledig uitgewerkt worden? En tot slot aan u de vraag, mag ik ervan uitgaan dat de uitgangspunten en de leidende principes in het uitvoeringsprogramma zullen leiden tot SMART-geformuleerde doelstellingen met bijbehorende indicatoren? Ik vond dat een hele goede vraag van mijnheer Van Dam. Timmers. Want uiteindelijk wil je natuurlijk wel niet alleen in de verhalende methodiek maar ook cijfermatig kunnen aantonen dat beleid werkt. Wat ook al aangegeven werd natuurlijk dat de eerdere vorm van overgewichtpreventie niet goed werkte en we natuurlijk wel weten, en daarvoor heb je die cijfers over de grotere groepen zeker nodig. Dus ik vroeg me af of ik daarvan uit mag gaan.

De voorzitter: Helder, dank u wel. En gelijk een mooi voorbeeld van meerdere vragen, maar wel kort en concreet. Dat is de laatste vraag dus. En het waren er drie tegelijk. Er werd heel hard meegeschreven, dus we kunnen beter eerst even naar de beantwoording en ook om elkaar wat meer ruimte te geven. Mevrouw De Koning.

Mevrouw De Koning: Ja, de eerste vraag ging over de bestaanszekerheid. Ik zie dat ook als een stukje visie om mee te geven richting professionals en in de praktijk gebeurt dat ook al vaak, dat als ze inwoners benaderen dat ze dat perspectief altijd meenemen. En dat hoorde je in de presentatie zo al een beetje terug, het is vaak niet zo zinvol om gezondheidsinterventies an sich aan te bieden als die bestaanszekerheid niet op orde is. Dus er zit ook een bepaalde volgordelijkheid in van bijvoorbeeld eerst werken aan schuldenproblematiek, of de basis op orde stellen, en daarna te kijken naar van hoe kunnen we dan werken aan die gezonde leefstijl. Dus dat met betrekking tot de eerste vraag. De tweede vraag ging over informeren, dan wel dwingen van inwoners. Het zijn allemaal wel vrijwillige interventies waar we het over hebben. Als we het over roken hebben, dan gaat het vaak over het rookvrij maken van de omgeving.

Wij dwingen inwoners niet om te stoppen met roken. We kunnen het wel ontraden of je kan zeggen bij sportverenigingen willen we wat steviger beleid op het rookvrij maken van de omgeving. Dus maar dat is het stukje waar wij op sturen als gemeente. En de derde ging over de terechte vraag, worden die doelen nog SMART en hoe gaan we dat dan meten. Ja, het is wel mijn bedoeling om die wat SMART-er te gaan opschrijven. En voor het meten wil ik ook heel graag aansluiten bij alle informatie die er al is op hoe gezond is ZHZ en alle monitoren die de GGD afneemt, want dat zijn kindmonitoren, volwassenenmonitoren, dus daar kunnen we echt heel veel data uithalen. Dus dat is denk ik alleen maar mooi.

De voorzitter: Dank u wel. Heeft u genoeg beantwoording op alle drie de vragen? Dank u wel. Dan ga ik eerst even naar mijnheer De Heer.

De heer De Heer: Ja voorzitter, dank u wel. En dank ook aan alle presentaties, een gigantische hoeveelheid informatie, reuze interessant wat over ons wordt uitgestort. Ik beseft me ook dat het heel veel verschillende domeinen raakt en het begrip is nog niet gevallen, maar dat heeft denk ik alles te maken met brede welvaart, wat we vandaag de dag steeds vaker natuurlijk ook bespreken met elkaar. Ik kan me ook voorstellen dat het heel veel verschillende organisaties en samenwerkingspartners raakt, en er zijn er heel veel verschillende genoemd. Dus ik was daar gewoon vooral even benieuwd naar. Hoe hangt het nou allemaal met elkaar samen? Dus bijvoorbeeld in het klein, hoe wordt er dan bijvoorbeeld samengewerkt met bijvoorbeeld ook zoiets als een adviespunt SKO, Scheiding, Kind en Ouderschap in Dordrecht? En misschien ook juist in het grote, het Nationaal Programma Dordt West waar dan ook in wordt geïnvesteerd in leefbaarheid en de gezondheid ook, ook weer door middel van het ongelijk investeren in een specifiek aantal wijken in Dordrecht. Dus ik weet niet precies aan wie ik de vraag moet stellen, maar ik was benieuwd hoe die samenhang is, juist in het klein en in het groot.

De voorzitter: Ik denk mevrouw De Koning, of?

Mevrouw De Koning: Ik denk de eerste vraag aan de JGZ. Of niet? Ja. En de tweede vraag aan mij.

De voorzitter: Dat mag natuurlijk ook. Dan krijgt u eerst het woord, gaat uw gang.

Mevrouw ...: als het gaat om samenwerkingen dan is de JGZ natuurlijk een organisatie die met alles wat te maken heeft met het opgroeien van kinderen samenwerkt met anderen, dus het sociaal wijkteam, Stichting Jeugdteams, en in de ketenaanpak van Kind naar Gezonder Gewicht met een diëtiste, met sportverenigingen, de fysio. Dus er zijn een heleboel, de kinderdagverblijven, kinderopvang, de scholen, dus er zijn denk ik een heleboel organisaties waar wij mee samenwerken. En als je het hebt over Dordt West, wat daar allemaal aan initiatieven in komt, daar hebben we ook aan meegeschreven bijvoorbeeld van wat daar dan allemaal mee gebeurt. Bijvoorbeeld ook de extra dreumesgroepen zijn daar een voorbeeld van dat die in Dordt West erbij komen. Ja, beantwoordt dit al een beetje je vraag?

De voorzitter: Ik denk dat mijnheer De Heer een beeld erbij heeft inderdaad, over de samenwerking. Dan de tweede vraag voor mevrouw De Koning.

Mevrouw De Koning: Ja, de tweede vraag was ook een beetje gericht op Dordt West, toch? Ja, wij zoeken ambtelijk natuurlijk ook goed de verbinding en we wegen ook samen met Mirjam Vermaat bijvoorbeeld af, als we nou interventies hebben zoals die dreumesgroepen maar ook bijvoorbeeld we kijken naar de partners die werken in het gebied, dus als er bepaalde verloskundigen zitten, dat we daar specifiek de verbindingen gaan leggen en op die manier ook wijkgericht werken. Dus ja, het heeft voor ons gewoon ook in de lijn wat extra aandacht, het Nationaal Programma. Ja.

De voorzitter: Dank u wel. Dan had volgens mij mijnheer Den Hartog ook nog wat vragen. Gaat uw gang.

De heer Den Hartog: Dank u, voorzitter. Ja allereerste bedankt voor alle sprekers, heel veel informatie over heel veel onderwerpen. Het was echt wel ook wel vond ik overweldigend, het nodigde een beetje uit om heel erg op detailniveau te gaan vragen. Toch wil ik die behoefte bedwingen en het over de grote lijnen ...

De voorzitter: Dat vind ik echt heel fijn, als voorzitter. Dank u wel.

De heer Den Hartog: En ik heb twee vragen die ik eigenlijk aan allemaal wil stellen. En een ervan is, een aantal zaken heb ik bij verschillende presentaties steeds weer terug horen komen, vaccinatie een paar keer, overgewicht een paar keer. Is het nou zo dat jullie daar in overleg hebben en een gezamenlijke aanpak? Of werken jullie ieder vanuit je eigen expertise daarop en zijn het losse onderdelen? Dat is de ene vraag. En de andere vraag is, uiteindelijk moet dit leiden tot dat wij die nota ooit een keer gaan vaststellen en dan ben ik eigenlijk wel benieuwd hoe jullie als professionals, wat hebben jullie eigenlijk nodig van ons als raad? Waar moeten wij, vinden jullie, mee instemmen zodat jullie je werk het beste kunnen doen zodat de mensen, de kinderen, het meest gebaat zijn?

De voorzitter: Wie wil er antwoord geven op het stukje samenwerken op de vaccinatie?

Mevrouw ...: Jazeker werken we samen. Samen met GGD vormen we een werkgroep vergroten vaccinatiebereidheid en brengen we ook in kaart wat de problematieken zijn op dat punt en waar we in kunnen investeren. Dus daar trekken we samen in op en nu ook inderdaad dat gezamenlijk persbericht. En ook rondom Kind naar Gezonder Gewicht, je hebt natuurlijk de JOGG-aanpak, daar is een programmaleider bij de GGD en wij voeren echt het Kind naar Gezonder Gewicht uit. Dus die werken ook heel nauw samen en er is gewoon regelmatig overleg over de juiste aanpak. Dus ja.

De voorzitter: Dank u wel voor de beantwoording en dan nog de vraag over de uitgangspuntennotitie en wat jullie van de raad ofwel de commissie verwachten. Wie wil daar het woord over voeren? Onze kinderarts, gaat uw gang.

Mevrouw Corcoran: Onze kinderarts, heel leuk. Ik zie wel, als ik kijk waar liggen de oplossingen waar we het kunnen zoeken, dan is het denk ik echt dat village. En hoe gaan we de village bereiken, is door buurtinitiatieven en daarin het dus ongelijk verdelen van de middelen die we hebben zodat de buurten een beetje gelijk getrokken worden. Maar ook de netwerkzorg, en dat is leuk hoe we hier vanavond zitten, is de netwerkzorg ondersteunen zodat wij elkaar beter leren kennen en wij elkaar makkelijk weten te vinden om vanuit die buurten ook het kind en het gezin te kunnen ondersteunen. En ik denk dat er kansen liggen om van individuele zorg naar veel meer groepsgestuurde zorg te gaan. Dus dat stukje centering werd heel eventjes aangestipt, maar ik zie daar wel grote mogelijkheden.

De voorzitter: Dank u wel. Het komt allemaal neer op de wijken, het lijkt wel een politieke campagne. Even voordat we verder gaan, de inschatting voor deze vergadering was natuurlijk anderhalf uur, met de oprechte gedachte dat het genoeg zou zijn. Het dreigt toch een beetje krap te worden. Ik ga niks afkappen, maar wees ervan bewust, stel even prioriteiten in de vragen en ook beknopt antwoorden, wat jullie allemaal redelijk goed doen. Maar dan kunnen we het als het goed is halen. Mijnheer Den Hartog, kan ik door naar de heer Katif in het kader van de tijd?

De heer Den Hartog: In principe wel. Ik willen alleen heel kort even verifiëren of, want de wensen kunnen verschillen, of dat voor anderen ook een afdoende antwoord was.

De voorzitter: Ik zie instemmend geknik, ja. De heer Katif, gaat uw gang.

De heer Katif: Dank u, voorzitter. Het geldt voor mij precies hetzelfde, ik vind het geweldig dat er verschillende expertises echt wel onder één dak, dat is ongekend volgens mij. Als toch verschillende diensten met elkaar samenwerken en eenstemmig met elkaar ook een ander kunnen overleggen, dat vind ik echt fantastisch, complimenten daarvoor. Aanvullende vraag, mijnheer Den Hartog, ik zou inderdaad ook graag van meer mensen willen weten, wat verwachten jullie eigenlijk van ons? Naast datgene wat in de, het is geen herhaling van de vraag, het is een verdieping van de vraag. Dan zou ik graag willen weten, ja wijken, dat ben ik helemaal met u eens, daar denken we nu aan, dat gaan we ook doen, dat doen we ook ...

De voorzitter: Dat is eigenlijk dezelfde vraag, maar wilt u eigenlijk even elke organisatie langs?

De heer Katif: Omdat het ... Ja, de wijk op zich is voor mij heel summier. Er is nog meer dan wijk alleen en ik zie nou de kinderdokter.

De voorzitter: Maar uw punt en uw vraag is helder, vandaar dat ik u onderbreek. We beginnen bij u.

Mevrouw ...: Ja, wat hebben we nodig? ik denk dat het gewoon heel belangrijk is om te blijven investeren in die preventie om erger te voorkomen.

En er wordt gesproken over ravijnjaar, wellicht misschien is de impact nog niet helemaal duidelijk maar als je natuurlijk middelen uit de in preventie weg gaat halen, dan uiteindelijk zal er een groter beroep worden gedaan op zwaardere vormen van zorg. En dan denk ik, juist in die preventie moet je blijven investeren en dat gebeurt ook heel veel en ik denk dat heeft zo'n enorme meerwaarde, dus blijft dat vooral ook doen.

De voorzitter: Dank u wel. Is dat zo genoeg, mijnheer Katif, of nog iemand? De GGD nog?

Mevrouw Kuilder: Ja hoor. Vanuit uw kaderstellende rol is het fijn als er gewoon een duidelijke stukje visie is op waar vinden jullie waar de inzet gepleegd moet worden, waar zitten de grootste knelpunten en aan welke knoppen willen jullie dat er dan, domeinoverstijgend bij voorkeur, gedraaid wordt om zo een maximaal effect voor de inwoners te bereiken. En dan ook daarbij, willen jullie dat voor kinderen, willen jullie dat voor ouderen, willen jullie dat voor volwassenen? Hoe kijken jullie daarnaar? Dat is fijn om te weten.

De voorzitter: Volgens mij is de heer Katif nu genoeg geïnspireerd als raadslid. Dan gaan we naar de heer Gorter.

De heer Gorter: Dank u, voorzitter. Mooi om te horen hoe de heer Katif praat over een kinderdokter.

'...' (Buiten microfoon)

De heer Gorter: Indrukwekkende presentatie, dat moet ik zeggen. Wat ik alleen, ik ben ondernemer en ik zie die rol of positie van bedrijven, zie ik in geen enkele presentatie terugkomen. Veel ouders werken, zijn niet altijd in de gelegenheid om de hulpvraag aan te roepen, of te laat. Waar staan de bedrijven in deze presentatie? Die kunnen naar mijn mening toch een essentiële bijdrage leveren. Ik weet niet bij wie ik de vraag neer moet leggen, maar ik mis de bedrijven, wat die voor een rol kunnen spelen.

De voorzitter: Dat weet ik ook zo snel even niet want ik zit zelf ook de verbinding in mijn hoofd te zoeken hoe dat dan zou moeten werken. Ik ben uw naam even kwijt, Erika, ga uw gang.

Mevrouw Kuilder: Ja, dat kan een keuze zijn om daarop in te zetten. Kijk, bedrijven hebben ook werknemers en vitaliteit van werknemers is belangrijk om ook werk ... Voor de beroepsbevolking is het belangrijk, maar als je werknemer bent, je bent ook ouder van je kind en je bent kind van je ouders, dus je zit in een soort van sandwichconstructie. Dus het feit dat je, het is heel belangrijk om de mensen die in die categorie van de beroepsbevolking vallen vitaal te houden. Alleen, het is een keuze of je daar als gemeente op wil investeren.

De voorzitter: Ja, helder. Dat zijn de andere projecten die we hebben lopen om dat in het bedrijfsleven juist ook te stimuleren.

De heer Gorter: Voorzitter, mag ik nog? Ik bedoel eigenlijk meer dat die ouders ook wel een beetje afhankelijk zijn van die bedrijven of ze die hulp kunnen aanvragen en de tijd ervoor krijgen en de mogelijkheid kunnen krijgen. Dus naar mijn idee hoort in die nota wel iets opgenomen te zijn over die bedrijven.

De voorzitter: Ja volgens mij gaat u zeggen, daar kunnen wij sturing op geven, wij zijn hier om de kaders te stellen. Dus als een wens is van de commissie dan kan dat in een oordeelsvormende sessie op tafel komen en dan kunnen we daarover spreken hoe we dat gaan inrichten.

Mevrouw Kuilder: Ja, het is alleen wel aanvullend. Bedrijven werken natuurlijk met cao's, dus kun je dan in Dordt daar keuzes over maken? Dat is dan wel de grote vraag. Maar in principe heb je tijd voor zorg voor je kind, voor je ouders, hangt ook met dat vitaliteitsbeleid samen van bedrijven.

De voorzitter: Precies, onze invloed is daarin wel beperkt. Even voor als u helemaal aan het eind van tafel zit en denkt als commissielid misschien kom ik niet aan de beurt, wil ik even nog in het hoofd prenten dat die fietstocht was ook nog een aanbod. Dus er ligt sowieso een tweede kans voor ons om ook nog interactief dit gesprek verder te voeren. Dus met dat in het achterhoofd gaan we snel door naar de heer Van Dam Timmers. En ik ken uw achtergrond, dus ik wil u vragen om het op de hoofdlijnen te houden en lekker kort en concreet. Maar we kennen u ook als iemand die dat heel goed kan. Gaat uw gang.

De heer Van Dam Timmers: Ja dank, voorzitter. Ik begrijp op geen enkele manier uiteraard uw zinspelingen. Nee, ik had eigenlijk een paar politieke vragen, of niet zozeer politieke vragen maar meer inhoudelijke vragen over deze mooie hoeveelheid aan informatie. En dan gaat het met name over ook de beleidsruimte die er natuurlijk is, ook vanuit de gemeenteraad. Er zijn natuurlijk heel veel dingen die we kunnen doen, maar uiteindelijk heb je een beperkt zak geld en moet je keuzes maken. En dan is mijn vraag, de vraag vanuit onze politieke fractie is eigenlijk, welke gezondheidsbevorderende maatregel mist er nu in Dordrecht die we wel zouden kunnen of zouden moeten nemen? Zit dat bijvoorbeeld dan op het gebied van roken, alcohol, drugs? Dingen die we nu laten liggen die we wel zouden kunnen doen om de gezondheid van onze inwoners te bevorderen. Dat is vraag één. En de tweede vraag zit hem eigenlijk in de informatievoorziening richting inwoners. Weten onze inwoners eigenlijk de preventieve zorg voldoende te vinden op het moment of zouden we daar iets nog in kunnen betekenen?

De voorzitter: Heel helder, dank u wel. Wie kreeg er een idee bij welke uitgangspunten, welke maatregelen missen we nog hier in Dordt van de sprekers? Ja hoor, mevrouw De Koning, gaat uw gang.

Mevrouw De Koning: Ja, er zitten natuurlijk wel een aanname onder dat er nu iets mist. Ik denk, als ik kijk naar de vorige nota publieke gezondheid, dat we vooral de jonge jeugd centraal hebben gesteld. Dus er zijn wel wat interventies op de doelgroep nul tot twaalf en dat Kansrijke Start is een belangrijk uitgangspunt geweest.

U heeft ook net kunnen horen waarom dat toen die overweging is geweest. We zien natuurlijk nu ook een vlucht op de ouderengezondheidszorg, juist omdat we steeds meer senioren krijgen. Dus dat kan in een nieuwe nota een overweging zijn, daar moet een andere balans in gevonden worden. Bijvoorbeeld valpreventie is een belangrijk thema wat we ook terugzien in het Gezond en Actief Leven Akkoord. Dus dat zijn wel nieuwe verbindingen die we daarin goed kunnen leggen. En dat zou qua gezondheidsbevorderende maatregelen ook wel mijn voorstel zijn om vooral ook die ketenaanpakken goed verankeren in die nieuwe nota. Want dat zijn eigenlijk dingen die we toch moeten gaan doen en dan hebben we ook helder uiteengezet wat doen we daar lokaal aan en wat doen we daar regionaal aan of gaan we er regionaal aan doen.

De voorzitter: Helder, dank u wel. En de vraag over of de inwoners de preventieve zorg goed kunnen vinden. Bij wie mag ik die vraag neerleggen? Gaat uw gang.

Mevrouw ...: Ik denk dat ze die vrij goed kunnen vinden, want alle kinderen die geboren worden in Dordrecht worden gezien op het consultatiebureau en daar begint het eigenlijk en voor de JGZ. Maar daarvoor begint het al natuurlijk bij de verloskundige en bij de kraam, daar hebben we een nauwe samenwerking mee en dan gaat het eigenlijk in een lijn door naar het consultatiebureau. En die kinderen blijven zien van nul tot vier op die plek en daarna is het de vindplaats weer op de scholen, want alle kinderen worden op de scholen ook gezien door de JGZ, door de jeugdverpleegkundige of door de jeugdarts. En dan hebben wij ook die signalerende functies, doen we die gezondheidsonderzoeken en als er iets is, als we iets signaleren, dan verwijzen we door naar alle mogelijke partners die we hebben. Dus in die leeftijdscategorie van nul tot achttien worden alle kinderen gezien, op alle scholen, op verschillende momenten in hun leven. Dus ik denk dat ze sowieso in aanmerking komen met de JGZ en met die preventieve zorg. En voor bepaalde interventies hebben we natuurlijk ook de samenwerking nodig van bijvoorbeeld een kinderarts of van de gynaecoloog die dan bijvoorbeeld voorzorgaanmeldingen regelt of benadrukt.

De voorzitter: Helder, dank u wel. Ga ik even kijken of aan deze kant van tafel nog vragen zijn, want de overkant staat ook te springen, die wil ik ook nog een kans geven. Maar zal ik eerst daarnaartoe, mijnheer Hartmeijer? Ja, dat dat is goed. Dan de heer Burakçin, u mag een vraag stellen. Was u er wel klaar voor?

De heer Burakçin: Nee, ik was al bang dat ik niet aan de beurt meer kwam, maar ik heb een vraag van de GGD. Ik begrijp van de GGD dat ze ook iets doen voor of over gokverslaving. Nou hebben wij daar vragen over gesteld en wat we heel erg merkten is dat daar aan monitoring en signalering in ieder geval behoorlijk wat ontbrak binnen het beleid. Dus ik was heel erg benieuwd, wat doet u dan precies aan gokverslaving of de aanpak ervan? Gelijk nog een, want anders ben ik niet meer aan de beurt, nog één vraag. Want nog een andere vraag over roken, dat gaat over roken. Nou worden natuurlijk alle interventies gepleegd om rookvrije zones in te stellen. Maar waar ik wel benieuwd naar ben, zijn er bijvoorbeeld andere interventies in het land die ook werken, dan behalve die vrijblijvendheid die wij nu kennen?

De voorzitter: Oké. Gaan we eerst naar de GGD over de gokverslaving. En trouwens commissie excuus, dit is heel raar, want het is mijn eigen partij als ik geen voorzitter ben, maar ik zie nu dat ik twee mensen van dezelfde partij het woord heb gegeven terwijl er mensen nog niet zijn geweest. Ik had oprecht eventjes... Ja dat mag inderdaad, maar het is niet heel erg netjes van mij, ik had het oprecht niet door. We gaan snel verder, GGD.

Mevrouw Kuilder: Ja, ik moet heel eerlijk zeggen ik ben niet de specialist op gokverslaving maar wat wel zo is, wij ondervragen dat in de jeugdmonitor. Dus op die manier vragen we het in ieder geval uit en op het moment dat zoals nu, het onderwerp is aangesneden door de gemeenteraad en er is een vraag naar, dan kan daarnaar gekeken worden wat er nodig is. Dus ik neem aan dat dat toen ook op die manier besproken is.

De voorzitter: Zeker, daar kunnen wij zelf als commissie natuurlijk in deze uitgangspuntennotitie ook zeker wel wat in betekenen. En de tweede vraag van de heer Burakçin over het roken. Ik ga naar mevrouw De Koning. En volgens mij staat de microfoon van mevrouw Venekamp nog aan, of Hensbergen.

Mevrouw De Koning: Ja, u vroeg naar andere interventies in het land. Ik vergat er nog bij te vertellen dat we bijvoorbeeld ook op het gebied van vaperen best wel veel voorlichtingsmateriaal hebben aangeboden op scholen en dat zijn dan programma's die gewoon landelijk worden ontwikkeld omdat ze zo'n trend zien ontstaan. Dus dat is ook een onderwerp waar echt wel veel aandacht voor is geweest. Dus in die zijn kijken we altijd wel naar ander voorlichtingsmateriaal ook wat we kunnen gebruiken.

De voorzitter: Dank u wel. Volgens mij gaan we het halen. We gaan snel door naar de heer Hartmeijer.

De heer Hartmeijer: Ja dank, voorzitter. Een vraag aan mevrouw Kuilder ook van de GGD, vragen over eenzaamheid. Ik zag de hoge percentages eigenlijk van de GGD, veel mensen die aangeven een zekere mate van eenzaamheid te ervaren. Ik was benieuwd, wat geven zij in grote lijnen aan waardoor dat komt en wat is de relatie met gezondheid. Is dat een ernstige invloed op gezondheid? En zijn daar cijfers van? En hoe komt die relatie terug in preventieprogramma's?

De voorzitter: Gaat uw gang, mevrouw Kuilder.

Mevrouw Kuilder: De invloed op gezondheid is groot. Op het moment dat je echt geïsoleerd bent, dan voel je je eenzaam en dat kwam net in het verhaal van de anderen ook aan de orde, dan kan je je echt verlaten voelen en daardoor zeer ongelukkig en dat doet iets met je mentale gezondheid en uiteindelijk heeft dat ook effect op je fysieke gezondheid. Dat is uit allerlei studies bewezen dat dat samenhangt. Wat daarin heel belangrijk is, is bijvoorbeeld de ketenaanpak Welzijn op recept, dat doen gemeenten vooral nu lokaal, daar kan Eline misschien iets meer over vertellen. Dat is met name ook in het GALA-plan als de manier eruit gelicht om daarop te gaan sturen, om te gaan bevorderen dat mensen weer elkaar kunnen gaan ontmoeten.

Wat daarbij ook speelt is bijvoorbeeld, je kunt ook denken aan bijvoorbeeld als mensen doof gaan worden en daar worden niet op tijd maatregelen voor genomen, ook dan raak je geïsoleerd. Dus dan is het niet een sociale factor dat je geen vrienden hebt, maar dat je in een gezelschap het ook niet meer kunt volgen. Ook dat is een factor die daarin speelt bijvoorbeeld.

De voorzitter: Dank u wel. Dan ga ik naar mevrouw Pichel en dan naar mevrouw Schnabel en dan gaan we daarna naar de afronding. Mevrouw Pichel.

Mevrouw Pichel: Ja dank, voorzitter. Ik heb eigenlijk twee vragen, maar ik beperk me even tot één, tenzij er nog meer tijd is, dan wil ik hem graag nog stellen als u dat goed vindt, voorzitter. Dus ik doe even de ene vraag en die heb ik aan dokter Corcoran, zeg ik dat goed ongeveer? Corrigeer me, dat mag, mijn naam wordt ook heel vaak verkeerd uitgesproken. Ja, wat ik heel interessant vond om te horen was het project van de kansrijke stad, it takes a village to raise a child, waarin u aangeeft de basis is eigenlijk die gezonde omgeving van een kind en die eerste levensjaren. En ik vind het zelf heel erg interessant want ik merk ook, naast dit werk doe ik ook traumatherapie en waar we achter komen is dat waar mensen zich in vastzetten zijn dingen die ze ...

De voorzitter: Gaat u wel naar een vraag toe, mevrouw Pichel?

Mevrouw Pichel: Ja, ik denk dat ze het wel begrijpen.

De voorzitter: Daar is geen twijfel aan, maar de inleiding leidt tot een verhaal. Maar we moeten tot een concrete vraag komen.

Mevrouw Pichel: Ja, daar kom ik nou. Ik ga even terug want ik ben ontbroken in mijn zin, dat trauma ontstaat van nul tot twee jaar heel vaak. Dus ik vind het heel mooi om te zien hoe dit soort projecten worden opgestart en dat daar dus preventief aan wordt gewerkt. En mijn vraag is dus, hoe goed gaat het met deze village? En wat zijn de uitdagingen waar jullie tegenaan lopen van mensen die dit onderwerp raken? Want ik kan me ook voorstellen dat het soms lastig is om te benaderen of om een ingang te vinden.

Mevrouw Corcoran: Ja, dank je wel. Hoe goed we het hier doen? Ik denk dat kindertrauma tussen nul en twee jaar en je bent daar denk ik zelf in werkzaam wat je net benadrukt, kan een van de rollen spelen in gezondheidsbeleving op langere termijn. Maar ik denk dat het over de grote hoofdmoot misschien niet de meest belangrijke factor is die een rol speelt, maar dat we er wel invloed op hebben. En dat is het mooie. En hoe goed doen we het hier in Dordrecht? Ik denk dat we het goed doen omdat we echt wel op veel vlakken in de ontwikkeling van die buurtprojecten best wel vooruitlopen. De Kansrijke Start waarin we ook de regionale keten heel erg aan het neerzetten zijn, daar lopen we ook echt op vooruit, laten we zien wat er allemaal mogelijk is. En waar liggen de kansen? Ik denk dat de kans er vooral in ligt om elkaar nog meer te vinden en nog meer te weten wie wat voor wie kan betekenen, waar, op de juiste plek het liefst.

De voorzitter: Verbinding, mooi. Mevrouw, Schnabel, uw vraag.

Mevrouw Schnabel: Dank u wel. Ik heb twee vragen, ik ga ze heel snel stellen. Maar de eerste vraag, maar ik probeer wel heel duidelijk te blijven. Mijn eerste vraag is aan mevrouw Kuilder. In de slide over gezonde school stond dat er ook wordt ingezet op het mbo en dan op het vergroten van mentale gezondheid en de andere gebieden. We hebben gehoord dat op het Da Vinci en Yuverta geen bewegingsles wordt gegeven en bewegingsles is ook een sterke motivator om de mentale gezondheid wat beter te maken. Ik was benieuwd of dit ook wordt meegenomen in de gesprekken. En mijn tweede vraag was aan mevrouw De Koning, dat is eigenlijk een beetje meer een praktische vraag. Wanneer we de uitwerking kunnen verwachten van de voorgestelde één tot de met vijf punten als het echt gaat over de Dordtse situatie. En daarop aanhakend wat de VVD ook, of wat de heer Van Ballegooijen ook aangaf, hoe die monitor dan tot stand wordt gebracht, of daar ook adviesraden bij betrokken worden en eventueel andere groepen.

De voorzitter: Helder, dank u wel. Dan gaan we naar beantwoording.

Mevrouw Kuilder: Ja, wij zijn als GGD inderdaad betrokken en ook vanuit leerplicht bij de vraagstukken van Yuverta en Da Vinci College. Daar wordt op dit moment een verkenning gedaan wat speelt hier nu precies en wat moet je nou effectief doen om hier het tij te gaan keren. Of daar bewegingslessen in voorbij zijn gekomen, bij dat gesprek ben ik niet geweest, dus dat durf ik niet te zeggen. Maar ik weet wel dat er een hele brede verkenning gaande is, wat is er nodig, en dat het ook wordt gekoppeld aan het programma, is het nou kan kansrijke toekomst of kansrijke start? Toekomst. En daar wordt natuurlijk gewoon goed mee geschakeld en gekeken wat er nodig is.

De voorzitter: Dank u wel. Daar gaan we naar mevrouw De Koning.

Mevrouw De Koning: Ja, wij zullen de uitgangspunten in de startnotitie nader uitwerken in de Nota Publieke Gezondheid en die ligt dan naar verwachting in het laatste kwartaal van dit jaar voor. En daarbij kunt u natuurlijk weer kiezen hoe u dat wil bespreken, beeldvormend, oordeelsvormend. Heb ik de vraag dan goed begrepen? Dat check ik even.

De voorzitter: Is dat zo de goede beantwoording?

Mevrouw Schnabel: Jazeker, maar ik had nog een kleine navraag, in die zin over de monitor.

De voorzitter: Ja excuus, ja die had u al gesteld.

Mevrouw De Koning: Ja klopt, dat ging over het betrekken van de adviesraden. Denkt u dan specifiek aan de adviesraad Wmo? Ja, daar kunnen wij met ze naar kijken, zeker, ja.

De voorzitter: Helder, dank u wel. Dan commissie, dan gaan we naar een conclusie toe en die ga ik even zo helder mogelijk jullie voorleggen, want volgens mij leeft het onderwerp veel meer dan de ingeschatte anderhalf uur door de griffie en de agendacommissie. Daar liggen natuurlijk twee opties voor, een mooi aanbod om nog een keer een beeldvormende sessie te doen in de vorm van een fietstocht waar we volgens mij ook op die manier met elkaar in gesprek en nog meer vragen kunnen stellen. De andere optie is natuurlijk, mocht u nog vragen hebben, dan kunt u die schriftelijk, technisch vragen kunt u schriftelijk stellen en dan gaan we vervolgens de oordeelsvorming in. Is er een commissielid die een voorzetje wil doen, zodat de rest kan knikken? Of kan ik zeggen, het wordt de fietstocht?

De heer Katif: Een tweede, ik vond het heel interessant, ik moet heel snel zijn, en een tweede beeldvormende commissie zou ik echt graag op prijs stellen zelfs. Want de know how is niet gestild, of de honger ernaar is nog niet gestild.

De voorzitter: Oké, staat genoteerd. En is dat dan ook de wens omdat inderdaad in die vorm van de fietstocht te doen? Want dat is wel, we hebben nu veel informatie gehad en dan gaan we naar een interactiever deel.

De heer ...: Bij mooi weer.

De voorzitter: Met mooi weer, oké. Commissie, kan ik stellen dat we een tweede beeldvormende sessie gaan inplannen met een fietstocht met mooi weer? Oké. Dan hebben we negen uur gehaald, ik wil jullie allemaal heel erg bedanken want daar hebben jullie allemaal heel erg aan bijgedragen. En dan gaan we naar de volgende vergadering, fijne avond.

6. Vaststellen Marktverordening en Marktvisie – Raadsvoorstel

Voorzitter: De heer Groenewege
Raadsgriffier: De heer Boogaard
Verslag: NotuBiz

Aanwezig:

Dhr. Van den Berg (CDA)
Mevr Van Engelen (GroenLinks)
Dhr. Gorter (Op ons Eiland)
Mevr. De Groot (Beter Voor Dordt)
Dhr. Hartmeijer (SP)
Dhr. Den Heijer (VVD)
Mevr. Van Herwijnen (PvdD)
Dhr. Katif (Beter Voor Dordt)
Mevr. Pichel (FvD)
Dhr. Safranti (DENK)
Mevr. Schnabel (PvdA)
Mevr. Stolk (VSP)
Dhr. De Vries (VSP)

Portefeuillehouder: dhr. Burggraaf

Gasten: dhr. Dekker, dhr. Van Diejen, dhr. Velthuisen

De voorzitter: Neemt u plaats, alstublieft. Welkom mensen, we gaan beginnen, ga alstublieft zitten, raads- en commissieleden, wethouder Burggraaf, belangstellenden, publiek, meekijkers. En welkom aan de heer Van Diejen namens de ambtelijke organisatie en meesters Dekker en Velthuisen namens Ten Holter Noordam advocaten. Voor het verslag wil ik de raads- en commissieleden vragen om zich kort voor te stellen en laat ik dan aan mijn rechterzijde beginnen.

De heer Boogaard: André Boogaard, commissiegriffier.

Mevrouw Pichel: Ruby Pichel, Forum voor Democratie.

De heer Hartmeijer: Raymond Hartmeijer, SP.

De heer Den Heijer: Rolin den Heijer, Dordtse VVD.

De heer Gorter: Wouter Gorter, Op ons Eiland.

Mevrouw De Groot: Megan de Groot, Beter Voor Dordt.

De heer Katif: Jacques Katif, Beter Voor Dordt.

Mevrouw Van Herwijnen: Irma van Herwijnen, Partij voor de Dieren.

De heer Van den Berg: Elco van den Berg, CDA Dordrecht.

De heer De Vries: André de Vries, VSP.

Mevrouw Schnabel: Marije Schnabel, Partij van de Arbeid.

De heer Safranti: Mehmet Safranti, DENK Dordrecht.

De heer Dekker: Casper Dekker, Ten Holter Noordam advocaten.

De heer Velthuisen: Job Velthuisen, Ten Holter Noordam advocaten.

De heer van Diejen: Niels van Diejen, ambtelijke ondersteuning.

De heer Burggraaf: Maarten Burggraaf, wethouder.

De voorzitter: En ik ben Pieter Groenewege en ik ben vandaag uw voorzitter. We hebben het vandaag wederom over het raadsvoorstel vaststellen Marktverordening en Marktvisie en bij de vorige bespreking hiervan heeft de commissie besloten het college opdracht te geven een second opinion uit te laten voeren op een aantal juridische aspecten. En dat is gedaan en die second opinion heeft u in de stukken kunnen vinden en die wordt nu samen met de visie besproken.

Vandaag krijgen we dus een toelichting daarover en u kunt ook technische vragen stellen, zowel over de second opinion als over de Marktvisie breder. En we beginnen voor we die vragenronde doen met een technische toelichting door onze huisadvocaat zou ik bijna willen zeggen, dus gaat uw gang.

De heer Velthuisen: Ja dank u wel, mijnheer de voorzitter, en dank u wel ook voor de uitnodiging om hier aanwezig te zijn om het advies toe te lichten en waar nodig vragen te beantwoorden. Ik zal heel kort even de hoofdlijn van het advies schetsen, zodat dat ook voor iedereen weer even helder is. De vragen die aan ons kantoor gesteld zijn zijn eigenlijk tweeledig, de ene vraag ziet op het intrekken van vergunningen, op welke manier kan dat en hoe kan dat, en de andere vraag ziet op de toepasselijkheid van de Dienstenrichtlijn. In onze advisering hebben wij ervoor gekozen om die vragen om te draaien, want eigenlijk het bestaan van de Dienstenrichtlijn is de aanleiding om eventueel over te gaan tot intrekking van vergunningen dus wij dachten dat is een logische volgorde om dat zo aan te pakken. De Dienstenrichtlijn dat is een Europese richtlijn bedoeld om diensten overal toegankelijk te maken en is in Nederland geïmplementeerd in de Dienstenwet. En die term dienst is in zekere zin contra-intuïtief want het begrip dienst is een begrip wat in verschillende contexten wordt gebruikt. Als je bijvoorbeeld kijkt in aanbestedingsrechtelijke context, dan heb je te maken met leveringen, werken en diensten, daar is een heel duidelijk onderscheid tussen leveringen en diensten. Nu is het in het domein van de Dienstenrichtlijn ligt dat anders. Daar is het begrip dienst breder dan alleen de zakelijke dienstverlening, om het zo maar even te noemen. Voorheen was altijd de gedachte dat dat niet zo was, dus ook onder de Dienstenrichtlijn diensten echt zag op de zakelijke dienstverlening. Alleen, er is eigenlijk ook altijd wel debat over geweest. In Nederland was de hoofdlijn, de hoofdgedachte was verkoop van goederen, detailhandel, valt niet onder de Dienstenrichtlijn omdat het geen dienst is. Dat was een discussie in de literatuur en de meerderheid zei eigenlijk, het is geen dienst maar er was altijd een minderheid die dacht het is wel een dienst. En uiteindelijk is dat terechtgekomen bij de Raad van State en de Raad van State heeft vragen gesteld aan het Europese Hof van Justitie en het Europees Hof van Justitie heeft die vraag beantwoord. En dat doet ze aan de hand van de definitie van dienst in de Dienstenrichtlijn, en die overigens ook letterlijk in de Dienstenwet staat in de Nederlandse context. En de term dienst wordt gedefinieerd als elke economische activiteit anders dan in loondienst die gewoonlijk tegen vergoeding geschiedt. Dat is dus heel breed, het Hof zegt eigenlijk het is een economische activiteit, ook buitenland en detailhandel is een economische activiteit, het is niet in loondienst en het is tegen vergoeding dus is detailhandel ook een dienst. Dat is eigenlijk sinds 2018 de lijn in de rechtspraak en dat heeft dus effect op van alles. Dat heeft effect op bestemmingsplannen onder andere, maar ook op marktverordeningen en je ziet eigenlijk dat marktverordeningen sinds die tijd ook worden aangepast om tegemoet te komen aan de Dienstenrichtlijn. Want wat zegt die Dienstenrichtlijn onder meer, dat je dergelijke vergunningen, schaarse vergunningen, niet voor onbepaalde tijd mag afgeven en dat je een selectieprocedure moet organiseren. Dus ja, dat is eigenlijk de conclusie daarop is het juridisch gezien vrij helder, activiteiten, dus markthandel, is een dienst die valt onder de Dienstenrichtlijn dus gelden daarvoor alle regels die met de Dienstenrichtlijn meekomen.

Dat was de eerste vraag. En de tweede vraag is, hoe gaan om met het intrekken van vergunningen? Dan kijk je allereerst natuurlijk naar de huidige Marktverordening en wat staat daarin als gronden voor intrekking van de vergunning. In die Marktverordening staan geen gronden die hiermee direct te maken hebben. Mogelijk staan er in vergunningen, specifieke vergunningen, wel nog extra gronden, dat zou kunnen maar dat hebben wij niet getoetst want dat was niet de vraag aan ons. Maar ook los daarvan is er een grondslag om vergunningen in te trekken op het moment dat er zich gewijzigde omstandigheden hebben voorgedaan. Nou één van die gewijzigde omstandigheden is dus de inwerkingtreding van de Dienstenrichtlijn met de nieuwe jurisprudentie waaruit blijkt dat ook detailhandel onder het bereik van de Dienstenrichtlijn valt. En je ziet dat op grond daarvan door overheden ook vergunningen worden ingetrokken en daar moet, en dat hebben we ook in het advies geschetst, een duidelijk overgangstermijn en er moet een weging van belangen plaatsvinden. Dus daarmee hebben wij eigenlijk geprobeerd de vragen die u als commissie geformuleerd heeft te beantwoorden. En ik ben natuurlijk benieuwd of u naar aanleiding daarvan nog vragen of opmerkingen heeft. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel voor uw toelichting en daar ben ik ook benieuwd naar, of u nog vragen heeft. Wie heeft er vragen? Laten we daar eerst eens een inventarisatie van maken. Mevrouw Pichel, de heer Gorter. Laten we daar dan eens mee beginnen en dan zien we waar het schip strandt. Mevrouw Pichel.

Mevrouw Pichel: Dank u wel, voorzitter. Dank voor de toelichting allereerst. Ja, de vraag die ik heb is, wij kennen deze toelichting, die was ook duidelijk omschreven, die stond ook omschreven in de stukken, dus daar was verder geen onduidelijkheid over. De verdiepende vraag die door ons was gesteld was eigenlijk ook om het aan te houden tegen de ICER-handleiding van de Dienstenrichtlijn zelf, omdat daar namelijk ook staat aangegeven wanneer iets wel of niet onder een dienst valt. En daar heb ik in ieder geval geen antwoord op gezien in de oplegger. Kunt u daar nog iets op toelichten?

De voorzitter: Gaat uw gang.

De heer Velthuis: Ja dank u wel, mijnheer de voorzitter. Ja, de oplegger is natuurlijk niet door ons opgesteld, maar in het advies zelf daar zijn we daar wel op ingegaan. Het punt is dat het rapport op het advies van ICER is opgesteld in 2010, 2009-2010 en dat was nog ruim voor die uitspraak van Appingedam, waarin eigenlijk tot verrassing van velen in Nederland het Europees Hof van Justitie heeft gezegd, detailhandel is een dienst. Dus die ICER-handleiding is verouderd en als je dan dat stappenplan nagaat dan zou je eigenlijk op de stap dienst, in de oude leer zou je zeggen het is geen dienst maar met het nieuwe arrest van het Europese Hof van Justitie is de conclusie het is wel een dienst, dus de Dienstenrichtlijn is van toepassing en dan moet je dat stroomschema verder volgen. Dus de ICER-handleiding in die zin geeft geen juiste informatie meer, die is achterhaald in dat opzicht.

De voorzitter: Een vervolgvraag, mevrouw Pichel.

Mevrouw Pichel: Ja dank, voorzitter, eigenlijk nu twee vervolgvragen. Ik snap hem ook dat bepaalde dingen eerder opgemaakt zijn en dat er later natuurlijk uitspraken kunnen zijn en een rechter. Wat alleen nog wel zo is, is dat rijksoverheid er nog wel nog steeds naar verwijst, dat is de website die wijst daar nog steeds naar. En dan het andere, want u haalt een aantal keer aan detailhandel, betekent dat dan ook dat een markt gelijkstaat aan detailhandel? Hebben we dat op die manier gecategoriseerd?

De voorzitter: Gaat uw gang.

De heer Velthuis: Ja, dank u wel. Het feit dat de overheid of het interdepartementaal, het is een mondvul, Interdepartementale commissie Europees recht, dat is de afkorting. ICER, dat nog op de website heeft staan, ja daar kan ik natuurlijk ook niet zo heel veel mee. Als u kijkt naar latere informatie, bijvoorbeeld van Europa decentraal, adviesrapporten van Europa decentraal, de VNG, dan ziet u dat daarin wel wordt geconstateerd dat bijvoorbeeld markthandel en detailhandel inderdaad onder de Dienstenrichtlijn valt. Dus ik denk dat het met name voor archief en voor historisch belang is dat het daar is opgenomen, dan dat het echt nog een geldend beleidsstuk is. En met betrekking tot die tweede vraag, het verschil tussen de markthandel en detailhandel, volgens mij is dat gewoon één, het gaat natuurlijk niet om het labeltje detailhandel maar het gaat om de vraag wat valt onder de definitie van dienst. En dienst is een economische activiteit, anders dan in loondienst, tegen vergoeding. En dat geldt voor zowel detailhandel als voor markthandel, ik denk dat je aan die conclusie heel lastig kunt ontkomen.

De voorzitter: De heer Dekker, met een aanvulling.

De heer Dekker: Ja ik heb een korte aanvulling, voorzitter, ten aanzien van eigenlijk de tweede vraag over dienst en markt, of dat dan ook is. In ons advies hebben we ook gewezen op een uitspraak van de rechtbank Rotterdam uit april 2022 waar het nou juist ging over de Marktverordening van de gemeente Dordrecht en waarbij de rechtbank Rotterdam tot de conclusie komt dat daar een dienst wordt aangeboden in het kader van de Dienstenrichtlijn. Misschien dat het wel goed is om dat nog even te benoemen.

De voorzitter: Dan gaan we naar de heer Gorter voor zijn vraag.

De heer Gorter: Dank u wel, voorzitter. Ja, de reactie van de beide heren is mij wel duidelijk. Ik heb nog een aantal vragen over de visie zelf, dus ik neem aan dat het voor de ambtelijke ondersteuning is. De Europese Dienstenrichtlijn geeft aan dat verkoopgroepen niet zijn toegestaan, mits er redenen zijn van algemeen belang. De gemeente maakt gebruik van deze uitzonderingen. Ik kan alleen niet vinden welke Europese regels nu wel worden voorgeschreven, dus wat eigenlijk de methode is die volgens die Dienstenrichtlijn aangehouden zou moeten worden. Wij wijken af.

De voorzitter: De heer Van Diejen.

De heer Van Diejen: Ik hoop dat ik uw vraag goed begrijp. In de Europese Dienstenrichtlijn staat aangegeven dat branchering, dus de verkoopgroepen, niet mag omdat het in essentie een economisch criterium is. Maar in de Europese Dienstenrichtlijn staan ook negentien redenen, dwingende redenen van algemeen belang benoemd op basis waarvan je daarvan mag afwijken. Dus van die regels die zeggen dat je niet mag branchering of geen verkoopgroepen mag hebben. En daar beroepen wij ons op. Beantwoordt dat uw vraag?

De heer Gorter: Nee dat klopt, die heb ik gelezen. Welke Europese Dienstenrichtlijn wordt dan geadviseerd? Laat ik het dan zo zeggen. Dus als ik kijk naar de Europese regeling die aangegeven wordt, welke regeling adviseren zij dan om aan te houden? Wij wijken ervan af.

De voorzitter: De heer Van Diejen.

De heer Van Diejen: Zij zeggen dat dat er geen verkoopgroepen mogen zijn, dus dat het in principe op het marktterrein geheel vrije plaatsing moet zijn zonder branchering. Daar wijken wij vanaf.

De heer Gorter: Sorry voorzitter, dat is wat ik wilde horen.

De voorzitter: Gaat uw gang.

De heer Gorter: Dat afbouwen van die verkoopgroepen, gaat dat nou zorgen voor minder aanbod op de markt of gaat het afbouwen van de verkoopgroepen zorgen voor meer diversiteit en blijft de omvang van de markt gelijk?

De voorzitter: De heer Van Diejen.

De heer Van Diejen: Het moet niet de omvang van de markt aanpassen. Dus waar wij naar kijken zijn verkoopgroepen waarin weinig of geen aanbod is en die zouden wij dan bijvoorbeeld willen samenvoegen met andere verkoopgroepen die daaraan gelieerd zijn. Een bekend voorbeeld kan zijn furnituren en stoffen. Wat je ziet is dat wij op de markt van Dordrecht, eigenlijk op veel markten in het land het moeilijk is om een stoffenkraam te vinden maar wij hopen dan door middel van deze methode door daar andere goederen bij te voegen en eigenlijk die verkoopgroep breder te maken, dat het weer rendabeler kan worden voor ondernemers om daar in te stappen, wat hopelijk dus de diversiteit van de markt ten goede moet komen.

De heer Gorter: Voorzitter, mag ik dan een vervolgende vraag op stellen?

De voorzitter: Ja, dat mag.

De heer Gorter: Dat dat was ook een van de vragen, wie bepaalt dan welke gaan verdwijnen. Dat geeft u eigenlijk al aan. In hoeverre is daar nog sprake van een inwonersparticipatie? Want ik kan me ook best wel voorstellen diegene die betaalt bepaalt en kan het weleens heel interessant vinden dat dat onderdeel juist blijft. Dus in hoeverre is er sprake van een inwonersparticipatie?

De voorzitter: De heer Van Diejen.

De heer Van Diejen: Er zullen niet zozeer onderdelen weggaan. Dat is wel een belangrijke, dus het is niet zo dat wij iets niet meer toestaan op de markt. Alleen de ondernemer die in zo'n verkoopgroep zou vallen, zou dan meer mogen, meer soorten spullen mogen verkopen. Qua inwonersparticipatie, uiteraard krijgen wij soms op het marktkantoor, krijgt de gemeente soms mensen langs die bijvoorbeeld vragen naar producten. Dus daarmee kan dus wel worden gekeken. Alleen, wij hebben niet zo onder deze nieuwe regelgeving minder invloed op wie wij op de markt vragen, omdat iedereen gelijkmatig zich moet kunnen aanmelden voor een plek. En dat maakt natuurlijk dat onze invloed daarmee voor wie op de markt staat kleiner wordt. Tegelijkertijd staat het natuurlijk in ons goed recht om bijvoorbeeld bij een oproep wel te stellen dat wij weten dat er op de markt of in Dordrecht vraag is naar bepaalde producten. Maar tegelijkertijd, als iemand anders met een beter verhaal komt, dan zal diegene toch de plek krijgen, zolang daar ruimte voor is.

De voorzitter: Had u nog een derde vraag?

De heer Gorter: Vierde is het inmiddels al.

De voorzitter: Een vierde vraag. En daarna gaan we even door naar mevrouw Pichel.

De heer Gorter: Dank u wel. Stel dat de marktondernemer regelmatig geen gebruik van zijn standplaats maakt. Is er dan een mogelijkheid dat zo'n vergunning wordt afgenomen?

De voorzitter: De heer Van Diejen.

De heer Van Diejen: Ja, daar zijn in de conceptmarktverordening die voorligt manieren voor. Dus er is onder andere een strafbepaling dat bijvoorbeeld zodra marktkoopliden niet op komen dagen zij waarschuwingen kunnen krijgen. Dat kan leiden, kan leiden, tot de intrekking van de vergunning, waarbij wel de eerlijkheid gebiedt dat wij daar altijd wel voorzichtig mee zijn omdat het natuurlijk belangrijk is dat mensen wel een eerlijke kans krijgen om hun verhaal te doen en er vaak gewoon ook goede redenen zijn waarom mensen niet aanwezig zijn. Het is dus meer een laatste redmiddel dan dat wij daadwerkelijk zomaar iedereen vergunning daadwerkelijk in zullen trekken. Maar de mogelijkheid bestaat.

De voorzitter: Ik zag op dit punt een verdiepende vraag van mevrouw Schnabel. En voordat plaatsvindt wil ik nog zeggen dat mevrouw Stolk van de VSP is aangeschoven en mevrouw Van Engelen van GroenLinks, voor het verslag. Gaat u gang.

Mevrouw Schnabel: Dank u wel, voorzitter. Ik was benieuwd, aanhakend op deze vraag, wat er gebeurt bij overlijden.

De voorzitter: De heer Van Diejen.

De heer Van Diejen: Bij overlijden zijn er een aantal mogelijkheden in de huidige conceptmarktverordening. Dat betekent dat de marktkraam, de plaats, kan worden overgeschreven op bijvoorbeeld de partner of een kind. Daar zijn vaak wel wat specifieke voorwaarden aan verbonden die ik, de eerlijkheid gebiedt die we niet allemaal uit ons hoofd weten, maar inderdaad in Marktvereniging staan. Maar daar zijn dus mogelijkheden voor.

De voorzitter: Mevrouw Pichel.

Mevrouw Pichel: Ja dank, voorzitter. Ik weet dat het op dit moment absoluut nog niet daar het moment voor is, want we zitten nog niet in de oordeelsvormende sessie. Maar ik wilde in ieder geval wel aangeven, ik heb behoorlijk wat vragen, dat ik een groot voorstander ben van het aanpassen van de Marktverordening en de wijzigingen die wij daarbij aan willen brengen. Ik heb echter wel een aantal specifieke juridische vragen omdat we merken dat er gewoon heel veel vragen over zijn. Er werd net aangegeven over, valt de activiteit te kwalificeren als dienst ja of nee. Daar kunnen we een hele discussie over voeren. Maar ik hoor ook de heer Van Diejen net aangeven, er zijn bepaalde dingen dat we dat afwijken van een bepaalde toepassing van de Dienstenrichtlijn, het stukje branchering waar we het net over hadden, dan gaan we in op de uitzonderingsregels. Dus ik merk hier een soort van wel een toepassing, er is iets achterhaald, er is iets wat op uitzondering toegepast wordt en daar zijn andere regeltjes voor. En waar ik me dus inderdaad wel in die zin zorgen om maak, voor ons als raad ...

De voorzitter: Kunt u naar uw technische vraag? Want het wordt een hele bijdrage over uw overtuigingen, maar dat is hier niet de bedoeling. Dit is een plek voor technische vragen.

Mevrouw Pichel: Het gaat mij om het belang dat ik uiteindelijk wil dat we tot een goede marktverordening komen. En wat ik dus nu belangrijk vind, ook in deze groep, is dat het laatste wat we willen is dat er te veel juridische haken en ogen zijn. Waaronder wel of niet valt het onder Dienstenrichtlijn. Want ik ga er hier niet langer over discussiëren, maar er valt wel over te discussiëren, dat zien we in andere gemeenten. Een afwijking van de Dienstenrichtlijn op de branchering, dat is natuurlijk ook een punt waarover gediscussieerd kan worden. En het laatste wat ik zou willen is dat er op een gegeven moment, nadat we ergens mee hebben ingestemd dat de ondernemers voldoende ingangen zien om daar juridische een punt van te maken.

De voorzitter: Wat is uw technische vraag?

Mevrouw Pichel: Is er voldoende ... Wat is eigenlijk, wat zien jullie daarin als we eigenlijk alle verschillende juridische zaken zien over heel Nederland, herkennen jullie hierin dat er over bepaalde dingen toch nog juridisch te steggelen valt? En dan heb ik zo meteen nog een juridische vraag. Maar eerst deze.

De voorzitter: De heer Velthuisen of Dekker.

De heer Velthuizen: Ja dank u, mijnheer de voorzitter. Ik denk dat over het punt, de eerste vraag valt de markthandel onder de Dienstenrichtlijn, dat daar niet echt over de steggelen valt. Dit is een vrij duidelijk conclusie vanuit Europa en vanuit het Europees Hof van Justitie, inmiddels ook toegepast door Nederlandse rechters, dat dat inderdaad het geval is. Dat is eigenlijk geen discussie meer. En als de Dienstenrichtlijn van toepassing is, dan is eigenlijk de regel dat je diensten niet mag beperken. En op het moment dat je dat wel gaat doen, bijvoorbeeld door de branchering, dan moet je een beroep kunnen doen op een dwingende reden van algemeen belang. En dat is eigenlijk wat mijnheer Van Diejen net ook zegt, om te ontsnappen aan de hele strikte regel dat je dus niet de dienstverlening mag beperken moet je dus beroep doen op een algemeen dwingend belang, een algemeen belang. En als je dat kunt doen, dan wordt het regiem dus lichter, dan is het minder en dan kun je meer. Zo moet je het eigenlijk zien. Dus daar zit de ruimte, maar ook de discussieruimte. En dat is ook verwoord in de ambtelijke stukken die ik heb gelezen.

De voorzitter: Mevrouw Pichel met een vervolgvraag.

Mevrouw Pichel: Ja voorzitter, en wat als dat dan dus niet voldoende aantoonbaar is of als daar inderdaad heel veel ruimte is tot discussie? Wat zijn dan verder de gevolgen voor het college of voor de gemeente?

De heer Velthuizen: Die gevolgen zijn heel lastig te voorspellen op dit moment nog. Maar stel dat iemand zou zeggen u had die branchering niet mogen toepassen, dan kan dat bij de aanvraag van een vergunning gevolgen hebben. Maar daar kan mijn collega iets meer over vertellen. Wat ook kan is dat uiteindelijk vanuit Europa bijvoorbeeld wordt door de Europese Commissie, maar dat is echt een long shot, kan er een klacht worden ingediend tegen Nederland vanwege het feit dat de gemeente Dordrecht de Dienstenrichtlijn niet goed toepast. Dat zou echt een uiterst scenario zijn waarin de commissie of de gemeente Dordrecht dus door de Europese Commissie op het matje wordt geroepen en het alsnog moet aanpassen, conform de interpretatie van de Europese Commissie.

De voorzitter: Een laatste vervolgvraag.

Mevrouw Pichel: Nee voorzitter, het is eigenlijk geen vervolgvraag, ik heb een nieuwe juridische vraag met betrekking tot wat er in het eerste antwoord was gegeven, of tenminste in de introductie was gegeven.

De voorzitter: Prima. En daarna gaan we naar mevrouw Van Herwijnen en daarna naar mevrouw Van Engelen.

Mevrouw Pichel: En deze vraag gaat over het intrekken van de huidige vergunningen vanwege de gewijzigde omstandigheden. En de vraag die we daarover hebben, even ervan uitgaande dat het zou mogen in verband met de toepassing van de Dienstenrichtlijn, laten we die discussie gewoon even parkeren.

Dan is mijn vraag ook wel, is wat ik heb vernomen bij de juridische inlichtingen die ik heb gedaan, is dat wanneer we vergunningen ook willen in gaan trekken, dat we dan ook wel goed moeten gaan opletten of er maatwerk is toegepast met betrekking tot investeringen die zijn gedaan. Mijn vraag is inderdaad, klopt dat? En dan zou een volgende vraag zijn aan de heer Van Diejen, waar kan ik dat terugvinden in het voorstel wat er nu ligt met betrekking tot de nieuwe marktverordening?

De voorzitter: Eerst de heer Dekker.

De heer Dekker: Ja dank u wel, voorzitter. Wat u zegt klopt, op het moment dat er besloten wordt om bestaande vergunningen die dan tot dan voor onbepaalde tijd waren in te trekken, moet worden voorzien in een periode waarin de ondernemers die dat recht hadden zich kunnen aanpassen aan een situatie waarin zij moeten gaan naar meedingen om het zo te zeggen voor de vergunningen voor bepaalde tijd. Dat zie je op verschillende terreinen waarbij steeds het uitgangspunt is, ook op basis van met name de rechtspraak, Europees maar ook hoogste bestuursrechters hier in Nederland, er moet een terugverdientijd zijn en dat is de overgangstermijn. En hoe die overgangstermijn tot stand komt, ja dat is uiteindelijk wel een economische weging en dan zien wij in de praktijk in ieder geval dat veel economische bureaus worden ingeschakeld om te bezien wat is dan een goede termijn om ervoor te zorgen dat die ondernemers zich aan kunnen passen en de investeringen die zij gedaan hebben terug te verdienen.

De voorzitter: En de vraag van mevrouw Pichel over maatwerk, moet dat dan nog worden toegepast?

De heer Dekker: Daar wordt veel over gediscussieerd in de praktijk. Ik hoorde u net ook al zeggen, men is over het algemeen bereid om te discussiëren. Er gaan weleens stellingen op waarbij wordt gezegd, we kijken naar het moment waarop de, in dit geval de marktplaats- of de standplaatsvergunning verleend is en passen dan die overgangstermijn toe. Dat heeft ook wel complicaties omdat je dan een systeem krijgt waarbij je steeds op moet letten, wanneer bied ik hem weer aan en mogen mensen weer meedoen. Vaak worden ervoor gekozen om alle vergunningen tegelijkertijd eenzelfde overgangstermijn te geven. En dan is het natuurlijk aan u als raad bij het vaststellen om te bepalen wanneer en hoe lang willen we dat dan doen? Dus gaan we kijken naar de allereerste of kijken we naar de allerlaatste? En als je dat bekijkt vanuit de redelijkheid zou ik denken dat het juridisch het meest verdedigbaar is om de laatste te pakken, want dan heeft in ieder zolang mogelijk de tijd om zijn investeringen terug te verdienen.

De voorzitter: Oké, één verhelderende vraag.

Mevrouw Pichel: De verheldering op het woord overgangstermijn. Kunt u dat nog even toelichten? Dat is niet de nieuwe duur maar een overgangstermijn naar een nieuwe duur.

De heer Dekker: Het is meer de overgangstermijn naar de nieuwe duur, want op het moment dat je zou zeggen het wordt bepaalde tijd, dan hebben de bestaande vergunninghouders niks meer, want hun vergunning is er dan niet meer, want het wordt bepaalde tijd. Dus bied je een overgangstermijn en in die overgangstermijn bied je de redelijke termijn om de investeringen terug te verdienen. Dat kan maatwerk zijn, maar over de algemeen zien wij in de praktijk dat gemeenten ervoor verkiezen om in eenieder eenzelfde overgangstermijn te bieden, juist ook om het behapbaar te houden. Maar wellicht dat daarvanuit de ambtelijke ondersteuning ook nog wat over toe toegelicht kan worden.

De voorzitter: Ja, de heer Van Diejen over wat de gemeente Dordrecht of wat het college voorstelt.

De heer Van Diejen: Ja, dus concreet op de vraag kijken wij nu naar maatwerk per ondernemer, daarop is het antwoord dus nee. De reden dat wij dat doen is omdat wij het onderzoek wat in opdracht van het ministerie van Economische Zaken is gedaan aanhouden. Daarin wordt eigenlijk gesteld, één dat de gemiddelde terugverdiëntijd zo'n negen tot twaalf jaar is, daar zijn uitzonderingen op maar die zijn statistisch niet relevant en daarmee heeft het onderzoek eigenlijk ook gezegd dat het nauwelijks tot niet mogelijk is om daar beleid op te voeren en raden zij zelfs aan om een standaardtermijn te houden. En daarbij zijn wij, omdat het college, omdat wij wel waardering hebben voor onze huidige ondernemers en snappen dat er natuurlijk ook het nodige verandert, zijn wij uitgegaan van een vergunning voor iedereen van vijftien jaar. En dat geldt overigens dus ook dan als overgangstermijn omdat zij allemaal, de huidige standplaatshouders, die vergunning krijgen. Na die vijftien jaar overgangstermijn, dus vijftien jaar een nieuwe vergunning, zouden zij dan mee kunnen dingen voor een nieuwe vergunning.

De voorzitter: Ik zie een verdiepende vraag op dit antwoord van de heer Gorter.

De heer Gorter: Over die terugverdiëntijd van negen tot twaalf jaar, ik heb de rapporten gelezen. Waar ik me wel zorgen om maak, ik zie nergens in die rapporten die zero-emissiezone terugkomen die ons vanaf 1 januari 2026 in Dordrecht, maar onder andere Rotterdam 1 januari 2025. Dus ik vermoed dat alle marktondernemers zich daarop richten want anders kunnen ze in andere steden niet terecht. Wordt daardoor die terugverdiëntijd niet veel langer? Want die investering is een stuk hoger.

De voorzitter: De heer Van Diejen.

De heer Van Diejen: Dat is een mogelijkheid. Het lastige is dat het ons beeld is dat op het moment dat wij nu de investeringen in zero-emissiewagens die nog voor veel marktondernemers niet beschikbaar zijn, op het moment dat wij dat verbinden aan een vergunningstijd betekent dat ook dat logischerwijs op het moment dat die wagens wel beschikbaar komen we eigenlijk ook meteen zouden moeten zeggen dat zij die wagen moeten kopen.

Dat kan een wens zijn natuurlijk, alleen nu, u heeft als raad in een van de eerdere sessies bijvoorbeeld ook gezegd we willen nog eventjes praten over de zero-emissiezone, er zijn nog wat onduidelijkheden over hoe we het nou precies gaan toepassen. Er komen ook ontheffingsmogelijkheden voor ondernemers en feitelijk gezien hebben wij vanuit het belang van de marktondernemers gezegd, dan gaan wij dus nu dus niet de vergunningsperiode verbinden aan investeringen in zero-emissie omdat dat ons al gelijk verbindt aan een beslissing terwijl we ook die beslissing op een later moment nog kunnen maken. Want er is de mogelijkheid, wil ik nog heel even toevoegen, sorry, er is de mogelijkheid om op een later moment alsnog vergunningen te verlengen als die investering moet worden gedaan.

De voorzitter: De heer Gorter met één vervolgvraag en daarna gaan we echt door naar mevrouw Van Herwijnen.

De heer Gorter: Wij hebben als Op ons Eiland daar artikel 40-vragen over gesteld, over die zero-emissiezone, en toen is ons duidelijk gesteld dat er geen onderscheid gemaakt wordt tussen de ambulante handel en de reguliere handel. Dus dat betekent dat de marktondernemers op hetzelfde niveau zitten als de winkeliers. Er zijn uitzonderingsregels maar vooralsnog wordt daar niet op gehandeld. Volgens mij is dat iets anders dan wat u zegt.

De voorzitter: De heer Van Diejen.

De heer Van Diejen: Het klopt inderdaad dat er tussen de reguliere handel, dus de reguliere detailhandel zeggen we dan en de ambulante handel geen onderscheid wordt gemaakt. Maar dat komt omdat zij in principe allemaal ook een beroep zouden kunnen doen op die ontheffing. Dat is een landelijk systeem, dus daar zit inderdaad dan geen onderscheid in. Er zit natuurlijk wel het onderscheid in dat de detailhandel die in winkels zit niet met vergunningen werkt, dat is dan wel een onderscheid wat eerlijker wijze te maken is. Maar dus het klopt, wij gaan inderdaad geen algemene ontheffingen verlenen, dat is volgens mij niet het beeld wat er nu geschetst wordt voor ambulante handel, maar dat betekent niet dat de ontheffing niet mogelijk is voor elke ambulante handelaar. Dat zijn twee verschillende dingen.

De voorzitter: Als u nog een vervolgvraag heeft op dit onderwerp, schrijf hem even op want ik wil graag ook even door met de volgende vragen, want die staan al lang in de wacht. Mevrouw Van Herwijnen.

Mevrouw Van Herwijnen: Ja, dank u wel. Op mijn eerste vraag is ik denk wel grotendeels antwoord gegeven, dat ging over dat maatwerk. Nou hadden de juristen al aangegeven, meestal wordt dan gekeken naar de laatste afgegeven vergunning want dan kan je kijken naar redelijkheid. Is die afweging met die vijftien jaar nu ook gemaakt vanuit de laatst afgegeven vergunning?

De voorzitter: De heer Van Diejen.

De heer Van Diejen: De afweging dat wij vijftien jaar geven vanwege de laatste afgegeven vergunning is niet per se de afweging die wij op die manier hebben gemaakt, zij het niet dat het wel op hetzelfde neerkomt, dat is dat iedereen vijftien jaar krijgt.

De voorzitter: Mevrouw Van Herwijnen.

Mevrouw Van Herwijnen: Ja nog eventjes voor deze vraag, nog even verdieping. Als je kijkt naar de investeringsterugverdientijd van de laatste afgegeven vergunning, dan is die vijftien jaar dus redelijk te noemen.

De voorzitter: De heer Van Diejen.

De heer Van Diejen: Ja, ja, buiten het feit dat ik niet de exacte inkomsten en uitgaven van deze marktondernemer ken is die vijftien jaar binnen alle cijfers en onderzoeken redelijk te noemen.

De voorzitter: Had u nog een vraag?

Mevrouw Van Herwijnen: Ja, ik had nog vraag en dat ging meer eigenlijk over de verordening zelf. We hebben het net al gehad over het uitsluiten van bepaalde handel en ik zie in de stukken ook die branchelijsten terugkomen. Kan ik nu concluderen dat het verkopen van levende dieren nu is toegestaan? Even misschien een hele rare vraag, maar voor mij niet.

De voorzitter: De heer Van Diejen.

De heer Van Diejen: Dat is een goede vraag. Mag ik u verzoeken om die schriftelijk in te dienen, want ik weet dat niet uit mijn hoofd.

Mevrouw Van Herwijnen: Ga ik doen, ja.

De voorzitter: Dat gaan we doen. Dan gaan we door naar, nee mevrouw Van Engelen ziet af van haar vraag. Dan zijn we weer bij de heer Gorter.

De heer Gorter: Ja toch eventjes nog een verdieping op die ontheffing. Ik maak me daar wel zorgen om, want als die marktondernemer die elektrische vrachtwagen gaat aanschaffen, dat is hetzelfde als met een elektrische auto, die zijn een stuk zwaarder. En we hebben in de binnenstad ook een gewichtsbepanking. Dus ik zou daar toch echt serieus goed naar kijken of die ondernemers niet in de problemen worden gebracht, alleen al ...

De voorzitter: Dit is geen technische vraag, dat is een politiek punt. Ik vind het prima dat u dit maakt, maar niet hier. In de oordeelsvormende commissie kunt u dit punt maken.

De heer Gorter: Kijkende naar de gewichtsbepanking.

De voorzitter: Laten we die technisch stellen. Is er gekeken naar de gewichtsbepanking?

De heer Van Diejen: Op dit moment met de huidige vrachtwagens wordt er gekeken naar gewichtsbependingen en uiteraard zal er worden gekeken naar wat redelijk is voor nieuw vervoer. En zo zijn er vele redenen om eventueel een ontheffing te krijgen. Nou is het wel zo dat echt hele specifieke vragen over zero-emissie wellicht ook beter schriftelijk gesteld kunnen worden omdat dat, ik snap dat ik voor het college spreek maar niet officieel mijn domein is en dan is wellicht schriftelijk vragen bij echt hele verdiepende vragen beter.

De voorzitter: Mevrouw Van Engelen heeft toch nog een verdiepende vraag, ondanks uw advies.

Mevrouw Van Engelen: Niet echt een verdiepende vraag, maar misschien meer een helpende hand, voor ons allemaal fijn om te weten, voor u en voor mij ook. Maar de zero-emissiezone komt beeldvormend in de commissievergaderingen, dus gaan we het er breed over hebben en ik proef net een beetje de ruimte die de heer Gorter zoekt daarin, en volgens mij zoeken meerderen van ons die, maar volgens mij is dat meer op zijn plek in de oordeelsvormende situatie.

De voorzitter: Helemaal gelijk. We zijn in het rijtje ... Heeft u op dit onderwerp een punt?

Mevrouw Stolk: Ja want de heer Gorter stelt wel terecht een hele technische vraag, want als dat niet meegenomen is en we moeten dat achteraf gaan bezien, dat kan niet. Want dan is die verordening dadelijk al vastgesteld.

De voorzitter: Wil de heer Van Diejen hier nog op reageren? Ja, gaat uw gang?

De heer Van Diejen: Dat is niet, we hebben wel degelijk besloten om het op dit moment niet me te nemen. Dus het is wel overwogen en de verordening hoeft niet aangepast te worden op een later moment als zou moeten worden besloten dat die vergunningen verlengd worden. Dat is een andere procedure. Want dat hoeft namelijk niet per se te betekenen dat de investeringstijd in zijn totaliteit in de marktverordening verandert. Het kan namelijk best zijn dat bijvoorbeeld de terugverdiensijd op zo'n elektrische wagen nog steeds vijftien jaar is maar dat ze te laat beschikbaar komen en dat je daarom bijvoorbeeld vergunningen tijdelijk zou moeten verlengen. Er zijn heel veel verschillende mogelijkheden in dus het is en bewust meegenomen en het is ook niet zo dat daardoor dan bij wijze spreken over een jaar of vijf jaar of hoeveel jaar dan ook weer automatisch de marktverordening aangepast zou moeten worden.

De voorzitter: Een verdiepende vraag nog.

Mevrouw Stolk: Ja, want ik ben het er niet helemaal mee eens, maar dat bewaar ik wel voor het politieke moment. Alleen, zo'n elektrische auto kost natuurlijk heel veel geld en zo'n ding is wat de heer Gorter zegt ook heel erg zwaar. Je moet ook kijken naar het historische centrum, wat betekent dat ook voor de bouw van ons centrum?

De voorzitter: Is dat een technische vraag?

Mevrouw Stolk: Maak hem maken technisch.

De voorzitter: Wil de heer Van Diejen daarop reageren? Het hoeft niet, nee. Dan zijn we aanbeland bij de heer Van den Berg. Ja, ik heb u opgeschreven, de heer Katif, we komen er uiteindelijk terecht, maar ja.

De heer Van den Berg: Het is nog een verduidelijking op de heer Van Diejen of een vraag. U zei dat inderdaad de vergunning voor de individuele gevallen verlengd kan worden in het geval van investeringen die gedaan moeten worden. Is dat eenmalig in deze overgangperiode of blijft dat van toepassing?

De voorzitter: De heer Van Diejen.

De heer Van Diejen: Dat is een bepaling die in principe altijd van toepassing blijft tenzij de wetgeving zou veranderen natuurlijk. Maar uitgaande van de huidige wetgeving is dat een blijvende toepassing. Dat zijn overigens wel, we hebben het hier wel over uitzonderingen en speciale gevallen natuurlijk. Je kan het niet zomaar doen, maar ja, punt.

De voorzitter: Een vervolgvraag.

De heer Van den Berg: Nee, mijn volgende vraag.

De voorzitter: Gaat uw gang.

De heer Van den Berg: De termijn is nu op vijftien jaar gezet. Is het sowieso ook mogelijk om te zeggen dat wordt twintig jaar of zitten daar haken ogen aan?

De voorzitter: Heer Van Diejen.

De heer Van Diejen: De tijd van de vergunning die gegeven wordt moet de mogelijkheid geven aan de ondernemer om de investering terug te verdienen en eventueel een redelijk inkomen te verdienen. Dat betekent dat als wij ... Daarmee wil ik overigens niet zeggen dat het onnodig lang zou zijn voor marktondernemers, maar als wij de vergunningen onnodig lang zouden uitgeven of langer dan nodig, dan wordt de kans groter dat iemand anders daar in tegen verweer kan komen en kan zeggen dat is oneerlijk. En dat zou dan gevolgen kunnen hebben voor de vergunningen die wij hebben uitgegeven. Dus het is wel technisch mogelijk om ze langer te maken, maar dat kan risico's met zich meebrengen.

De heer Katif: Voorzitter, dank je wel.

De voorzitter: Op dit punt een vervolgvraag?

De heer Katif: Ja een verdiepingsvraag, want ik vind het wel heel mooi zoals de ambtelijke organisaties dat verkoopt. Als u zegt tussen de vijftien en twintig jaar, dan ben ik echt benieuwd of u zich überhaupt verdiept heeft in de ondernemers die op de markt staan, de gesprekken die waarschijnlijk wel of niet gevoerd zijn, wat minder generiek om het zomaar te zeggen, maar met specifiek op ondernemers. Hoe lang bent u hier? Nou dat weet u. Wat heeft u geïnvesteerd? De ondernemer zal echt met u even delen, want hij wil die twintig jaar wel hebben. Dus ik ben eigenlijk benieuwd of er überhaupt persoonlijke gesprekken hebben plaatsgevonden, een technische vraag, persoonlijke gesprekken hebben plaatsgevonden waarbij u dat kunt baseren.

De voorzitter: Uw vraag is duidelijk. De heer Van Diejen.

De heer Van Diejen: Ja, ik spreek al twee jaar wekelijks, minimaal eens per week, met marktondernemers. Daarin geven zij wellicht niet altijd met de meest specifieke bedragen, hoewel ik die ook bij sommige investeringen voorbij hebt zien komen, geven zij aan wat zij aan investeringen doen, wat voor afschrijftermijnen daarop zitten. Dus ja die gesprekken voer ik. En tegelijkertijd moet ik ook breder kijken omdat het niet in deze regelgeving enkel gaat over de marktondernemer die hier nu staat, maar ook over de toekomstige marktondernemer die nog naar Dordrecht toe wil komen. Daar kan ik geen gesprek mee voeren natuurlijk, maar ook die moeten worden meegenomen. En daarnaast, nee sorry, punt.

De voorzitter: Ja een verdiepingsvraag van mevrouw Pichel, dat mag.

Mevrouw Pichel: Dank, voorzitter. Op wat heer Van Diejen zegt, want er is natuurlijk wel een verschil tussen nieuwe toetreders bij wie er een bepaalde termijn of vergunningsdoel wordt afgesproken of huidige marktondernemers die al een vergunning hebben voor onbepaalde tijd waarvan we besluiten om het in te trekken en dat bij intrekking we ook dienen te voldoen aan bepaalde voorwaarden, waaronder dus wat is de investering geweest en is de terugverdientijd dan nog redelijk. Dus dat kunnen we natuurlijk niet in één zin doorvoeren. Wat heeft u daarop te zeggen?

De voorzitter: De heer Van Diejen.

De heer Van Diejen: Nee, dus dat hoeft je niet per se enkel zo door te voeren. Maar wij geven natuurlijk aan de huidige marktondernemers die overgangstermijn van vijftien jaar terwijl voor elke plek die open komt een nieuwe ondernemer altijd voor zijn plaatsje zal moeten vechten, want die heeft namelijk concurrentie van anderen die ook zo'n plaats kunnen willen. Maar de huidige marktondernemer heeft die strijd niet omdat zij allemaal die vergunningen nu voor vijftien jaar krijgen. Beantwoordt dat uw vraag?

De voorzitter: Een verdiepingsvraag, mevrouw Pichel.

Mevrouw Pichel: Volgens mij heeft dat niet zozeer te maken met de terugverdientijd, toch? We hebben we hebben nu toch de discussie over wat is een redelijke nieuwe termijn voor een vergunning met een beperkte duur in relatie tot een terugverdientijd van dingen die net geïnvesteerd zijn.

Daar hebben we het over en dat is natuurlijk los van nieuwe toetreding, er is concurrentie. Ik bedoel nieuwe toetreding kunnen dan wel of niet toetreden onder de dan geldende regels.

De voorzitter: Maar bedoelt u dan, wat is de terugverdientijd en de contractduur voor nieuwe toetreders? Is dat dan uw vraag?

Mevrouw Pichel: Ik bedoel meer dat ik het antwoord niet helemaal kloppend vind met waar we het over hebben.

De voorzitter: Wilt u daarop reageren? Het hoeft niet, het was een statement.

De heer Van Diejen: Ik wil eventueel proberen om mijn antwoord te herformuleren, dat kan ik proberen. Dus de gemiddelde terugverdientijd voor een marktondernemer is negen tot twaalf jaar. En wij gaan uit van die vijftien jaar vergunningen omdat wij inzetten op een bepaalde kwaliteit. Wij gaan ervan uit, op basis van die onderzoeken, dat als wij nu vergunningen voor vijftien jaar aan alle huidige marktondernemers geven, de overgangstermijn, dat zij dan hun vergunning terug hebben kunnen verdienen. En tegelijkertijd is het inderdaad zo, en dat is de vergelijking die ik maakte, dat bij een nieuwe ondernemer ook die weer die vergunning van vijftien jaar krijgt omdat dat weer die terugverdientijd is waarvan wij uitgaan. Dus wij gaan altijd van vijftien jaar uit, maar iedereen die er nu staat krijgt dus automatisch vijftien jaar zodat zij hun investering hebben kunnen terugverdienen. Beantwoord ik daarmee beter uw vraag?

De voorzitter: Wat mij betreft wel. Laten we even doorgaan want ik heb de heer Katif al een tijdje op mijn lijstje staan.

De heer Katif: Ja dank u wel, voorzitter. Afgezien van de vragen, daar zitten een aantal ondernemers daar, ik denk als u daar vaak met hun praat dan zullen zij tegen u zeggen wat u voorstelt, vijftien jaar, is niet voldoende of wel voldoende. Ik denk dat het antwoord daar zit op de markt. Wij moeten ook regels maken.

De voorzitter: Wat is uw technische vraag? Want dit wordt weer een bijdrage.

De heer Katif: Nou bijdrage, ik wil alleen even aangeven dat de praktijk eigenlijk ...

De voorzitter: Maar dat hoeft u hier helemaal niet aan te geven, u bent hier om technische vragen te stellen.

De heer Katif: Dat ben ik met u eens en over technische vragen, mijn woorden ga ik over, dan gaat u daar niet over. Maar voorzitter, de volgende vraag. Het gaat namelijk over de aanwezigheid, de persoonlijke aanwezigheid. Een van de redenen is wat ik hoor, want ik heb vaak contacten met ondernemers, dat dat wordt ingevoerd om fraude schuine streep doorverkopen van vergunningen of wat dan ook. Mijn vraag, is dat de reden waarom we die persoonlijke aanwezigheid eigenlijk opvoeren in zo een verordening?

De voorzitter: De heer Van Diejen.

De heer Van Diejen: Dat is een van de redenen. Dus persoonlijke aanwezigheid helpt inderdaad het tegengaan van de doorverkoop van vergunningen, maar er zijn meer redenen waarom wij dit willen.

De voorzitter: Heeft u een vervolgvraag?

De heer Katif: Jazeker, ik zou graag, die ene reden dat weet ik zelf ook wel, maar ik zou graag willen weten welke er meer zijn.

De voorzitter: De heer Van Diejen.

De heer Van Diejen: We zijn van mening dat persoonlijke aanwezigheid bijdraagt aan een aantal zaken, zoals een persoonlijk gevoel op de markt, langstaande verbanden met de inwoners is er eentje. En zo zijn er nog een aantal meer die ook benoemd staan in het raadsvoorstel. Maar dit zijn er bijvoorbeeld nog twee.

De voorzitter: Heeft u nog een vraag?

De heer Katif: Nee, dan wordt het politiek.

De voorzitter: Oké. Zeker, mevrouw Pichel, gaat uw gang.

Mevrouw Pichel: Inderdaad in navolging van wat de heer Katif vraagt en antwoorden die we krijgen van de heer Van Diejen, want, en help me even daarbij want ik weet hem ook niet helemaal uit mijn hoofd. Maar misschien kunnen we elkaar zo helpen. Want ik had begrepen dat de persoonlijke aanwezigheid uiteindelijk een afleiding is vanwege een uitzonderingsregel die we dus weer toepassen met de Europese Dienstenrichtlijn. Dat er dus weer een afwijking is en dat we met die afwijking natuurlijk ook ons moeten houden aan bepaalde dingen. En ik zou even moeten zoeken waar die verwoording is, maar zo heb ik hem begrepen. Net zoals dat we met de branchering wat eigenlijk niet mag en als we daarvan af willen wijken moeten we aan bepaalde regels voldoen, zit die ook daarbij. En dat was ook nog een andere afwijking en als u gaat antwoorden, kan ik hem ook even proberen op te zoeken.

De voorzitter: De heer Van Diejen.

De heer Van Diejen: Dus als ik de vraag goed begrijp is persoonlijke aanwezigheid één afwijking en twee is persoonlijke aanwezigheid, wat was het? Ja, nee, sorry.

Mevrouw Pichel: Ik zal hem even herhalen. Ik was niet heel erg duidelijk. Ik kijk of ik hem beter kan verwoorden. Dus er zijn bepaalde dingen volgens de Europese Dienstenrichtlijn niet mogelijk, zoals bijvoorbeeld branchering, is in beginsel verboden. Om het wel toe te kunnen passen, dan zul je moeten voldoen aan een aantal regels, of in ieder geval de eisen die eraan gesteld worden. Dat was met branchering en dat was met nog iets en dat ga ik zo even opzoeken, want ik weet het dus ook niet uit mijn hoofd. En ik weet dat het inzetten van de persoonlijke aanwezigheid te maken had met een van de afwijkingen die we wilden voeren volgens de huidige marktverordening.

De voorzitter: De heer Van Diejen begrijpt de vraag.

De heer Van Diejen: Persoonlijke aanwezigheid is gebruikt als onderbouwing voor één van de dwingende redenen van algemeen belang, of eigenlijk als een onderdeel van, om een juridisch verhaal te bouwen waarom wij wel de branchering toe willen staan. Persoonlijk aanwezigheid is zowel niet verboden als wel toegestaan volgens de Europese Dienstenrichtlijn, tenminste daar wordt niks over gezegd. En overigens, uit de rechtszaak van juni 2022, of april 2022, die eerder is aangehaald door de juristen, is daaruit ook overigens door de rechter bevestigd dat wij die persoonlijke aanwezigheid mogen vragen, ook volgens de Europese Dienstenrichtlijn, dat daar geen reden toe is om dat niet te mogen vragen.

De voorzitter: Beantwoordt dat uw vraag?

Mevrouw Pichel: Ja, ik denk het wel.

De voorzitter: Gezien de tijd kijk ik toch even rond of u het goed vindt dat we een beetje over de tijd heen gaan en in hoeverre dat dan mogelijk is. Want eigenlijk stond deze commissie tot tien uur gepland. Dus ik moet daar toch even voor rondkijken of u dat goed vindt dat we daaroverheen gaan. Vindt u dat goed?

De heer Katif: Ik vind het meer dan goed, want het gaat namelijk, ja ik wil geen politiek, echt niet politiek bedrijven, het is een technisch sessie. Maar het gaat best om belangrijke dingen. En ik vind dat een uurtje, that's all.

De voorzitter: Prima, dan gaan we over de tijd door. Ja, ik heb heel veel namen opgeschreven.

Mevrouw Van Engelen: Voorzitter, dit is inderdaad heel erg belangrijk. En daarom is het nu juist tijd voor politiek. Ik probeerde mijn presentatie een beetje in te houden, maar dit is voor deze hele commissie een ontzettend belangrijk onderwerp. En wat er nu gebeurt is dat we constant vragen blijven stellen waar alleen maar feitelijke antwoorden op blijven komen die we allemaal ook in de stukken hebben gezien. Is dat niet duidelijk uit de tekst, staat het ons natuurlijk vrij om die vraag opnieuw en opnieuw te stellen tot we hem begrijpen. Maar wij zijn als raad aan zet, het is overduidelijk dat we iets willen veranderen en dat kunnen wij met elkaar als commissie. Dus wij moeten met elkaar politiek in gesprek, wat gaan we nou doen en wat gaan we nou betekenen voor deze Marktverordening? Want nu gaan we constant heen en weer, dit is een punt van orde van alsjeblieft pak je macht. Ik ben Tim Hofman niet, maar laten we iets doen in plaats van constant juridisch heen en weer en ambtelijk heen en weer terwijl er staat wat er staat en het is aan ons om dat te veranderen. Behalve het juridische verhaal, dat kunnen wij niet.

De voorzitter: Toch heb ik het gevoel dat er nog technische vragen leven bij een aantal commissieleden die beantwoording verwachten. Dus ik ga toch door met de mensen het woord geven om de gelegenheid te geven om die technische vraag te stellen.

En in mijn lijst die steeds langer wordt en steeds uitbreidt ben ik nu opnieuw aanbeland bij mevrouw Pichel, die nog een aantal technische vragen had.

Mevrouw Pichel: Dank, voorzitter. Ik heb een juridische vragen, als het mag.

De voorzitter: Dat mag.

Mevrouw Pichel: Even kijken naar mijn formulering, want het is alweer even geleden. Ja, nog even over maatwerk. Ik heb zelf juridisch advies ingewonnen, bij meerdere bureaus, en die hadden ook aangegeven dat zeker wel maatwerk belangrijk is in dit geval. Totaal geen maatwerk doen en een soort van algemene richtlijn is in ieder geval voldoende reden voor een ondernemer om daar juridisch wat mee te doen. Dat staat even los van het feit of het allemaal haalbaar is, maar in ieder geval wel voldoende reden omdat dat wel gevraagd mag worden. Dus dat is in ieder geval één ding wat ik meegeef. En de heer Van Diejen gaf eerder inderdaad ook al aan dat duidelijk in dit voorstel geen maatwerk wordt geleverd, dat er uit wordt gegaan van een algemene berekening of een algemeen advies. En mijn vraag aan de juristen is dus ook, waar zien we daar dus mogelijk uitdagingen als er andere juristen zijn die aangeven dat maatwerk is toch echt wel een ding en dat is echt wel belangrijk en wij vervolgens een plan aanleveren waar niet wordt gesproken over maatwerk? Hoe sterk is de juridische zaak van ondernemers?

De voorzitter: De heer Dekker.

De heer Dekker: In het kader van de laatste vraag, dat is altijd lastig inschatten hoe sterk die is. Maar als ik kijk naar wat ik vandaag hier hoor in de commissie, dan is er een algemeen advies waaruit volgt negen tot twaalf jaar, hoor ik vanuit de ambtelijke ondersteuning de toelichting wij doen vijftien jaar. Wellicht nog goed om even op te merken, wanneer gaat nou die overgangstermijn in? Die gaat in op het moment dat u als gemeenteraad de verordening vaststelt. Dus het is niet zo dat er terug wordt gekeken. Nee, als de verordening ingaat, dan gaat die vijftien jaar lopen en doordat die termijn al meer is dan dat wat vanuit Economische Zaken wordt aangeraden, zie ik daar minder risico's in, minder juridische risico's in omdat op dat moment er meer geboden wordt wat algemeen aanvaard is. En dat maakt dus ook dat maatwerk, wat dan niet of beperkter zou zijn toegepast, daarin vervat geacht kan zijn. Beantwoordt dat uw vraag?

De voorzitter: Mevrouw Pichel.

Mevrouw Pichel: Jazeker. Mag ik een korte vervolgvraag stellen?

De voorzitter: Zeker, ja.

Mevrouw Pichel: Want dit is natuurlijk wel weer heel algemeen en een beetje koffiedikkijken, want ...

De voorzitter: Maar daar vroeg u om. U vroeg om een inschatting van de juridische kwetsbaarheden.

Mevrouw Pichel: Want ik weet ook dat er ondernemers zijn die wel degelijk recent behoorlijke investeringen hebben gedaan. En als ze dat dus weten en dat we daar een grove berekening op loslaten en zouden zien dat vijftien jaar niet voldoende zou kunnen zijn, wat zijn dan risico's?

De voorzitter: De heer Dekker.

De heer Dekker: Op het moment dat vijftien jaar niet voldoende zou zijn, dan kan het zijn dat over de band van ik krijg als ondernemer een vergunning, dat wordt gezegd ik ben het niet eens met de achtergrond van die vergunning en die ga ik aanvechten. Maar ik denk dat het wel goed is om echt een onderscheid te maken tussen enerzijds het juridische waarin wordt gezegd er moet een redelijke overgangstermijn zijn en anderzijds het meer politieke, ambtelijke, bestuurlijke, hoe u het wilt noemen, met wat vinden wij dan die redelijke overgangstermijn en hoe onderbouwen we die. Dus die splitsing wil ik wel echt maken.

De voorzitter: We gaan door met de heer Katif, die is de volgende die op mijn lijstje staat. Ik weet niet of u nog een technische vraag had leven.

De heer Katif: Nee, want ik zit te twifelen, ik zit echt te twifelen.

De voorzitter: Geef het aan als u uw twijfel heeft opgelost.

De heer Katif: Nee niet doen, want dan zal het nog meer mensen tegen me in het harnas, dat wil ik ook niet hebben.

De voorzitter: Mevrouw Van Engelen was dan de volgende. Heeft mevrouw Van Engelen nog een technische vraag?

Mevrouw Van Engelen: Nee, ik zei ik zei alleen dat de heer Katif helemaal niet zoveel vijanden heeft. Dat we hem best wel leuk vinden.

De voorzitter: Waarvan akte. Dan de heer Van den Berg.

De heer Van den Berg: Ja, ik heb nog drie vragen, één vraag aan de juristen. Is het ook mogelijk om een uitsterfbeleid van de vergunning van onbepaalde tijd toe te passen? Dus dat je zegt voor de huidige onbepaaldetijdvergunningen, die laat je gewoon uitlopen tot de vergunninghouder overleden is of die opzegt. Daarnaast heb ik eigenlijk nog een vraag zo dadelijk aan de heer Van Diejen.

De voorzitter: Dat is goed. We beginnen met deze. De heer Dekker.

De heer Dekker: Dank u wel, voorzitter. Ja, theoretisch lijkt me dat zeker mogelijk. Alleen ik denk dat je daar juridische risico's tegen gaat komen omdat het idee van die van die overgangstermijn of de uitzonderingscategorie, hoe je hem wil noemen, is nou juist dat het belang van de huidige ondernemers geborgd wordt. Die moeten voldoende tijd hebben om hun investeringen terug te verdienen.

Maar het gaat ook om de ondernemers die nu mee willen doen, maar letterlijk de markt niet op kunnen omdat er geen plek is. Dus dat is het evenwicht wat je hebt te bewaren. En stel dat je een hele jonge ondernemer hebt die nog vijftig jaar die vergunning heeft, ja hoe zit je dan met de belangen van eventuele nieuwe? Dus het is met name dat evenwicht zoeken en wat ik net al zei, dan ambtelijk en politiek onderbouwen wat is dan die redelijke termijn waarbij we dat evenwicht goed kunnen bewaren.

Mevrouw Stolk: Voorzitter?

De voorzitter: Een vervolgvraag op dit onderwerp?

Mevrouw Stolk: Ja, ik weet niet of die technisch is.

De voorzitter: Daar gaan we scherp op letten.

Mevrouw Stolk: Maar hoeveel, en misschien moet die ook schriftelijk, maar dat schiet me nu te binnen, hoeveel mensen hebben wij nu op de wachtlijst staan die in Dordrecht op de markt willen staan?

De voorzitter: De heer Van Diejen.

De heer Van Diejen: Minstens twintig. Ik heb het laatst op opgezocht, dat waren er uit mijn hoofd gezegd 26, 26 verschillende ondernemingen.

De voorzitter: De heer Van den Berg had nog een vraag.

De heer Van den Berg: Ja dank, voorzitter. Inderdaad, in het stuk wordt ook geschreven dat er een keuze gemaakt moet worden voor het selectiesysteem. Er worden er drie beschreven. Betekent dat dat wij dat als raad moeten gaan beslissen? Ik kwam daar niet helemaal uit in het stuk wie daarvoor kiest. En als vervolg daarop, in die vragenlijst komt ook naar voren die aantoonbare binding met Dordrecht. Valt dan bijvoorbeeld een vaste groep klanten ook als aantoonbare binding? Dus dat je als huidige vergunninghouder eigenlijk extra punten kan binnenhalen om op de selectie hoger te scoren?

De voorzitter: De heer Van Diejen.

De heer Van Diejen: Vraag één, wie gaat er dus over de keuze voor een selectiestelsel op basis van binnenkomst of loting. Dat is in principe de vergunningsverstrekker, dat wordt gemandateerd. Daarbij is met de MAC afgesproken, dus de marktadviescommissie, vier gekozen marktkoopliden die met ons advies geven aan het college en de ambtenaren, dat er een voorkeur is voor het selectiestelsel en dat wij daarmee dus in principe van uitgaan maar dat er situaties kunnen zijn waarin je zegt we willen voor een van de andere twee kiezen. En daarom hebben we er bijvoorbeeld voor gekozen om ze alle drie op te nemen. Maar in hoofdzaak wordt het selectiestelsel gehanteerd, maar op basis van binnenkomst, dus wie het eerst komt het eerst maalt, en de loting bieden daarbij uitwijkmogelijkheden zou dat nodig zijn. Wilt u de tweede vraag nog een keer herhalen voor mij?

De heer Van den Berg: Persoonlijke binding door een vaste klantenkring.

De heer Van Diejen: Ik zou heel specifiek even goed naar die vraag moeten kijken, maar binding met de stad kan je op vele manieren interpreteren. Waar het inderdaad om gaat is dat, ik kan me voorstellen dat een vaste groep klanten is, maar ik kan me ook heel goed voorstellen dat dat simpelweg is, wij staan bijvoorbeeld al een x-aantal jaren op de markt of wij hebben altijd veel voor de gemeenschap gedaan. Het is ook niet een vraag die alleen voor marktondernemers kan gelden, voor huidige marktondernemers bedoel ik, maar bijvoorbeeld voor ook mensen die op een andere wijze veel betekenen voor de stad Dordrecht. Dat is dus bijvoorbeeld ook niet behouden aan mensen die in de stad Dordrecht wonen. Dat kan in principe iedereen zijn.

De heer Van den Berg: Maar klopte het dat inderdaad een huidige ondernemer daar in principe mogelijk punten in ieder geval op de selectiecriteria kan scoren?

De heer Van Diejen: Een huidige ondernemer zou dat kunnen aandragen, maar ook niet-huidige ondernemers kunnen op dat gedeelte scoren.

De voorzitter: Dan de heer Gorter.

De heer Gorter: Dank u wel, voorzitter. Ik wil nog even terugkomen op die marktondernemer die persoonlijk aanwezig moet zijn. Die marktondernemer zegt zelf dat hij dat niet meer van deze tijd vindt, de Marktvisie geeft als onderbouwing dat dit juist is opgevoerd om oneerlijke concurrentie tegen te gaan. Zou u mij dat kunnen toelichten? Want ik kan dat niet helemaal volgen.

De voorzitter: Ja, gaat uw gang.

De heer Van Diejen: Ik zal dat proberen, hoewel ik wel eerlijk moet zeggen dat in eerdere sessies daar ook wel vragen over werden gesteld en ik wel vaak ook heb getracht dat technisch uit te leggen, schriftelijk. Maar ik ga mijn best doen om het begrijpelijk te houden. Dus op het moment dat er geen persoonlijke aanwezigheid is, dan betekent het dat er vele andere marktondernemers marktvergunningen op kunnen kopen of kunnen zeggen, we proberen andere mensen uit de markt te prijzen, uit de markt te prijzen, met verschillende goedkope slechte goederen. En daarmee, dat willen we voorkomen. Dus wij willen de goede kwaliteit van zowel producten als ondernemers waarborgen via die persoonlijke aanwezigheid en hopen daarmee oneerlijke concurrentie te voorkomen.

De voorzitter: Is dit helder?

De heer Gorter: Mag ik daar gelijk een verdiepende vraag over stellen?

De voorzitter: Ja hoor.

De heer Gorter: Begrijp ik dan goed, die aanwezigheid van die marktondernemer, want het kan natuurlijk ook zijn dat die onderneming er wel is maar die marktondernemen er zelf niet is. Dan blijft toch de markt wat die aanbiedt hetzelfde?

De voorzitter: De heer Van Diejen.

De heer Van Diejen: In de huidige Marktverordening staan inderdaad die mogelijkheden dat bijvoorbeeld in de ochtend de marktondernemer er staat en hij in de middag iemand anders aanwijst om zijn marktkraam over te nemen. En dan veranderen de producten inderdaad niet, dat klopt.

De voorzitter: De heer Gorter.

De heer Gorter: Voorzitter, maar dan is er toch ook niet sprake van een oneerlijke concurrentie?

De voorzitter: De heer Van Diejen.

De heer Van Diejen: Nee, in dat geval gaat het om een halve dag afwezigheid. Dus op het moment dat je nooit persoonlijk aanwezig zou hoeven zijn, dan kan er sprake zijn van de situatie die ik daarnet probeerde te schetsen.

Mevrouw Van Engelen: Deze vraag heb ik al eerder gesteld.

De voorzitter: Mevrouw Van Engelen.

Mevrouw Van Engelen: Het doel is natuurlijk dat die kraam met dat aanbod er staat, eigenlijk het bedrijf en niet zozeer dezelfde persoon elke vrijdag en zaterdag. Dus kunnen we dit, is er ruimte voor de raad om ervoor te kiezen om dit aan te passen naar dat er meerdere personen voldoen aan de, excuus nou ben ik het woord kwijt, ik heb het er zo vaak over gehad, aanwezigheidsplicht?

De voorzitter: De heer Van Diejen.

De heer Van Diejen: Wij hebben ervoor gekozen om de huidige verkoopgroepen en branchering mede te onderbouwen via die persoonlijke aanwezigheid. En daardoor zijn wij er bang voor dat als wij die persoonlijke aanwezigheid afschaffen, dat daarmee die onderbouwing voor die, of tenminste we zijn niet bang, we zien dan een groot juridisch risico dat daarmee de onderbouwing voor de branchering wegvalt. Maar dat is ook al eerder in een andere raadsessie aangegeven, wij zien een eventuele uitkomst omdat wij dus die persoonlijk aanwezigheid hebben onderbouwd vanuit het familiebedrijf, de klantenbinding, et cetera, zou je bijvoorbeeld kunnen zeggen, dat is de enige uitweg die wij zien om een vervangvergunning te doen voor bijvoorbeeld via ouders of kinderen. Dus bijvoorbeeld een marktondernemer staat op de markt, het is een familiebedrijf dus hij geeft een vervangvergunning aan zijn kind, een meerderjarig kind, en in het geval dat de ondernemer er dan niet is, is het kind er of de partner of een ouder.

De voorzitter: Mevrouw Van Engelen met een vervolgvraag.

Mevrouw Van Engelen: Waarom kan dat niet een medewerker zijn in dienst?

De voorzitter: De heer Van Diejen.

De heer Van Diejen: Omdat daarmee de onderbouwing van die familiale binding met de klantenkring wegvalt. Want de medewerker is niet familie.

Mevrouw Van Engelen: Oké, maar dat is inderdaad gebaseerd op, we zijn niet bang ervoor, we zijn bang voor een wat-als-scenario. Dus dat is speculatie.

De heer Van Diejen: Wij stellen dat op het moment dat we dus die persoonlijke aanwezigheid afschaffen er geen onderbouwing meer is voor de branchering. Die onderbouwing valt weg omdat die dus op een bepaalde manier is opgebouwd en daardoor stellen wij dat we die persoonlijke aanwezigheid nodig hebben.

De voorzitter: Ik ben wel benieuwd, er zitten wat juristen aan tafel, misschien kunnen die hier hun licht op schijnen. Die zitten vast zeer actief mee te luisteren.

De heer Velthuisen: Ja, ja, nee, dat dat klopt zeker. Maar ik was ook nog even op zoek naar de beantwoording van de vragen vanuit het college waarin dat verder is uitgewerkt. Het was natuurlijk niet echt onderdeel van onze advies, maar zoals ik net al aangaf in antwoord op een vraag van mevrouw Pichel, is dat een van de punten waarop gewoon ruimte zit. De Dienstenrichtlijn zegt je mag niet beperken en doe je dat toch, dan moet het op grond van een dwingende reden van algemeen belang en die wordt onderbouwd door onder andere de familiale binding met de stad. En dat is eigenlijk wat er gebeurt. Die binding en de dwingende reden van algemeen belang, die onderbouw je door die persoonlijke aanwezigheid op te nemen. Dat is zoals ik het heb gelezen, dat is één van de argumenten om te zeggen we moeten dus die persoonlijke aanwezigheid hebben. En dat is uiteindelijk ook een afweging natuurlijk weer die aan u als raad en aan het college is en aan het ambtelijke apparaat, wat vinden wij dan voldoende onderbouwing?

De voorzitter: Helder. Ik zie een aantal vervolgvragen op dit punt. Eerst mevrouw Stolk.

Mevrouw Stolk: Ja voorzitter, het is een beetje wat-als en we gaan al liggen voordat we gevallen zijn. Maar stel nou je hebt een marktondernemer die heeft drie, vier ondernemingen. Hoe kan hij dat dan gaan doen? Want er zijn echt mensen die hier op de markt staan, waarvan ik honderd procent zeker weet dat ze drie tot vier ondernemingen hebben. Maar dat is even een ander technisch verhaal. Kunnen wij dit amenderen om dit te veranderen zodat die aanwezigheid niet in die verordening komt? Dat is ook even technisch, dat kan toch?

De voorzitter: De vraag is denk ik of dan de branchering onderuitgaat. En daarvoor geef ik u graag ...

De heer Velthuisen: De argumentatie voor de branchering wordt daardoor zwakker.

Mevrouw Van Engelen: Als wij als raad dat risico willen nemen, dan mag dat volgens mij, mevrouw Stolk, en dan kunnen we dat inderdaad amenderen.

De voorzitter: Even centraal, dit is geen politieke discussie.

Mevrouw Stolk: Nee, dat komt dadelijk wel. Maar we zitten denk ik wel op één lijn als wij als gemeenteraad dat risico willen nemen om dat eruit te halen, dan komt er een amendement aan. Dat kan ik u nu al toezeggen.

De voorzitter: Ja, een vervolgvraag van mevrouw Pichel.

Mevrouw Pichel: Dank, voorzitter. Ja, want is het is inderdaad een vervolgvraag, want het gaat ook weer inderdaad in op die uitzonderingen. Want branchering is één ding wat in beginsel verboden is maar, en volgens mij had u dat eerder ook al genoemd, überhaupt al een schaarstevergunning is ook niet in lijn met de Dienstenrichtlijn. Want je mag inderdaad niet beperken. Dus om ook weer wel te gaan beperken, dat is weer een uitzondering. Klopt dat? Dat lees ik ook terug in het raadsvoorstel.

De voorzitter: De heer Velthuisen.

De heer Velthuisen: Het zit iets anders in elkaar, het is vrij ingewikkeld. De Dienstenrichtlijn zegt eigenlijk je moet de markt helemaal openstellen voor diensten en dat betekent dus dat je in principe geen vergunningsstelsel mag invoeren. Maar als je een dwingende reden hebt van algemeen belang om dat wel te doen, moet je dat doen, of kun je dat wel doen. De dwingende reden van algemeen belang is eigenlijk de reden dat je als gemeente niet op iedere straathoek of op ieder terrein waar dan ook maar in de gemeente een markt wilt hebben. Dus dan zeg je vanuit die dwingende reden van algemeen belang gaan wij een vergunningsstelsel toepassen. En vervolgens kom je tot de conclusie op moment dat je dat gaat doen, dat eigenlijk het aantal vergunningen dat beschikbaar is beperkt is vanwege schaarste omdat nou eenmaal de ruimte op de markt is beperkt, we kunnen niet iedereen een vergunning geven. En in dat geval heb je dus een schaarstevergunning en zegt de Dienstenrichtlijn ook, dan mag die schaarstevergunning dus niet voor onbepaalde tijd. Dus zo zit de redenering in elkaar. Dus het idee is, het moet zo ruim mogelijk maar het mag als en je kunt het steeds verder beperken als je dus met die dwingende reden van algemeen belang komt.

De voorzitter: Ja.

Mevrouw Pichel: Ja, het is en verdieping en het was ook al inderdaad een vraag die ik had, want de reden dat ik hier zo op doorzaag is ook, wij zitten hier, iedereen heeft een baantje en noem maar op. Maar dit is natuurlijk het leven van deze mensen en daarom zaag ik er ook wel even zo op door, want dit is gewoon hun levensonderhoud en bestaansrecht. Dus vandaar dat ik daar toch even op doorga. Maar wat gebeurt er, ook weer juridisch gezien, en deze gesprek heb ik ook met andere juristen gevoerd, wat gebeurt er als we hem niet zouden toepassen?

De voorzitter: Wat niet?

Mevrouw Pichel: De Dienstenrichtlijn, als we die niet van toepassing laten zijn omdat we toch een discussie zouden hebben dat markt geen dienst is vanwege de kwalificatie van de economische transactie.

Want ik heb ook gelezen dat het alleen maar eigenlijk ook van toepassing is omdat de VNG de vergunning zekerheidshalve schaart onder de Dienstenrichtlijn. Want dan hebben we natuurlijk inderdaad weer te maken met het feit dat we een vergunning willen hebben, logischerwijze, dat snap ik. Maar ook zonder Dienstenrichtlijn kunnen wij een verordening opstellen waarbij we brancheren, waarbij we wel of geen termijnen toepassen, waar iedereen tevreden mee kan zijn, zowel de gemeente als de ondernemers. Wat is daar juridisch de gedachtegang bij?

De voorzitter: De heer Velthuizen.

De heer Velthuizen: Ja dank u, mijnheer de voorzitter. Ik denk dat het eigenlijk niet mogelijk is om te zeggen de hele marktverordening valt buiten de Dienstenrichtlijn omdat je zit gewoon in de definitie van de Dienstenrichtlijn. En dat is in jurisprudentie ook al meermaals bevestigd dat het zo is. Stel dat je het dan toch niet zou doen, dat je om een of andere reden zegt we leggen dat naast ons neer, dan kun je verwachten dat juridische stappen worden ondernomen. Het kan zijn door nieuwe marktpartijen die willen toetreden, die kunnen daar iets van vinden. Het kan ook zijn dat Europa dat zelf doet, dus de Europese commissie, dat zijn eigenlijk de twee sporen die ik al benoemde. En het zou natuurlijk ook kunnen dat een zittende marktkoopman zegt ik ben het niet eens met het beleid van de gemeente en ik ga daar ook op. Dus eigenlijk in principe iedereen die er belang bij heeft kan er iets van vinden.

\... (Buiten microfoon)

De voorzitter: Nou, nee.

\... (Buiten microfoon)

De voorzitter: Dat kan, maar ik merk dat er een hele lijst is.

\... (Buiten microfoon)

De voorzitter: Dat kan. Nee, ik ga toch door. De heer Safranti, ik dacht aan uw gebaren af te lezen dat u zich aansloot bij de vraag van mevrouw Stolk, maar dat heb ik verkeerd begrepen, excuus, gaat uw gang.

De heer Safranti: Nee inderdaad, dat is ook zo, voorzitter. Mevrouw Stolk heeft mijn vraag uitgebreid ook gevraagd. Het betreft een onderneming met diverse ondernemingen en daar is keurig ook een oplossing voor gevonden, dus dat was mijn vraag. Maar ja, die is nu achterhaald dus.

De voorzitter: We zijn aanbeland bij de heer Den Heijer die echt al een kwartier zit te wachten, denk ik, als het niet langer is.

De heer Den Heijer: Ja, ik had ook nog een aanvullende vraag, maar ik dacht ik hou hem even vast wat anders wordt het zo'n zootje in deze commissie en dat moet je natuurlijk niet willen.

Nee, het eerste punt was bij die binding met de stad, nou heb ik vanuit de ondernemers ook begrepen dat zij bijvoorbeeld zelf niet uit Dordrecht komen, maar wel veel Dordtse jongeren bijvoorbeeld in dienst hebben. Werkt dat mee bijvoorbeeld ook in de puntentoekenning? Ik zou het oprecht niet weten. En het tweede is een heel ander punt, is dat wij enthousiast zijn over de ambitie om ook wat meer randvoorwaardelijke zaken te regelen met de markt, dus dat het niet alleen kramen zijn met bloemen maar dat ook wat meer in die belevingssfeer. Ik heb ook hele leuke voorbeelden vanuit ondernemers zelf gehoord en in andere steden zie je dat ook, bijvoorbeeld dat er faciliteiten zijn bijvoorbeeld voor kleine kinderen, zoals draaimolens en weet ik het allemaal. En ik zie in de stukken, in de visie, een aantal voorbeelden staan, maar zou bijvoorbeeld heel concreet als een exploitant zegt ik wil daar kinderdraaimolen neerzetten, zou dat mogen?

De voorzitter: De heer Van Diejen.

De heer Van Diejen: Op de tweede vraag, die staat er soms al. Die heeft al, in sommige gevallen staat weleens een mevrouw, jongedame, met een draaimolentje voor kinderen en dat soort dingen zou wellicht in de toekomst vaker kunnen, daar kan ik verder geen uitspraak over doen. Ik ken er, nee dat. En uw eerste vraag, ik denk dat ook dat onder binding met de stad zou kunnen vallen, ja klopt.

De voorzitter: Dan heb ik mevrouw Pichel nog.

Mevrouw Pichel: Dank, voorzitter. Ja, graag nog even een vraag aan de jurist omdat aangegeven, stel je voor dat we het niet laten vallen onder de Dienstenrichtlijn, wat kan er dan gebeuren. Nou mogelijk is er een nieuwe toetreders die daar wat van vindt of eventueel de Europese Dienstenrichtlijn zelf. En mijn vraag daarbij is, waarom die nieuwe toetreders? Want als wij een goede marktverordening opmaken waarbij we ook zorgen dat nieuwe toetreding mogelijk is doordat we dat in alle redelijkheid met elkaar maken, dan lijkt me dat buitenspel gezet. En als de Europese Dienstenrichtlijn zelf kijkt naar die kwalificatie en zegt dat zij, als de economische activiteit niet gekwalificeerd kan worden als dienst en economische activiteit is ik geef een tomaat en ik krijg er geld voor terug, dat dan de Dienstenrichtlijn niet van toepassing is. Dus waarom zou dan de Dienstenrichtlijn bezwaar hebben en waarom zouden mogelijk nieuwe toetreders bezwaar hebben als wij gewoon een goede marktverordening maken?

De voorzitter: De heer Velthuisen.

De heer Velthuisen: Ik kom in de verleiding om te zeggen, ja als uw marktverordening in lijn is met de Dienstenrichtlijn, dan is er ook natuurlijk geen bezwaar tegen. En het principe is natuurlijk ook gewoon dat het allemaal goed geregeld wordt, dat er ruimte is voor zowel nieuwe toetreders als voor de huidige marktkoopliden. En waar de ruimte zit is in het zoeken van evenwicht van hoe lang, welke voorwaarden en dergelijke, maar niet zozeer in is de Dienstenrichtlijn van toepassing. Dat is eigenlijk geen keuze, want die is van toepassing, onafhankelijk van ...

U kunt zeggen als raad we negeren hem, zou ik u overigens niet aanbevelen, maar als u zegt we negeren de wetgeving, niet alleen de richtlijn maar dus ook de Dienstenwet die in Nederland gewoon geldt, ja dan stelt u een verordening vast die in strijd is met wetgeving. En dat lijkt mij niet de weg.

De voorzitter: Ik kijk even rond of er nog technische vragen leven. Ja, mevrouw Van Herwijnen.

Mevrouw Van Herwijnen: Nog even terugkomend op iets wat al eerder is aangegeven, dat in verordening zou staan dat er eventueel onder voorwaarden een verlenging kan worden gegeven van die termijn van vijftien jaar. Klopt dat? Heb ik dat nou goed begrepen, ja of nee?

De voorzitter: De heer Van Diejen.

De heer Van Diejen: Wellicht ten dele, het staat niet op die wijze beschreven in onze verordening, maar in onze verordening is wel sprake van een hardheidsclausule waar altijd een ondernemer zich op mag beroepen op het moment, en zo'n ondernemer kan dan stellen dus, wij worden onnodig hard getroffen door nieuwe wetgeving en daardoor willen wij een aanpassing, verandering, op onze huidige situatie. Dat is artikel 28 uit mijn hoofd gezegd, die is daarvoor bedoeld. Maar die algemene volgt uit andere wetgeving, dat je dat in bepaalde gevallen kan verlengen, niet uit onze eigen marktverordening.

De voorzitter: Mevrouw Van Herwijnen.

Mevrouw Van Herwijnen: Is dat landelijke wetgeving dan, of is dat ...?

De voorzitter: De heer Van Diejen.

De heer Van Diejen: U kunt hem nog even schriftelijk vragen voor de zekerheid, maar als ik mij niet vergis volgt het uit de Europese Dienstenrichtlijn zelf.

De voorzitter: Daar komt nog een schriftelijke vraag op binnen, verwacht ik. Dan sluiten we af met een vraag van mevrouw Pichel die niet over de Dienstenrichtlijn gaat.

Mevrouw Pichel: Nee klopt, dat is eigenlijk een algemene juridische vraag met betrekking tot wetgeving. We kijken natuurlijk inderdaad wel naar wetgeving maar we weten ook dat wetgeving kan veranderen. In een ver verleden was het geoorloofd dat als iemand zou werken op een sabbat of als een vrouw overspel zou plegen, dat ze dan volgens de wet gestenigd mocht worden. Dat laten we vandaag de dag niet meer toe, dus dat geeft ook aan dat wetgeving kan veranderen. En mijn vraag is ook, hoe sterk moeten wij ons vasthouden aan bepaalde aangepaste wetten op basis van een Dienstenrichtlijn vanuit Europa wanneer wetten eigenlijk continu blijven veranderen omdat mensen er iets van vinden?

De voorzitter: De heer Dekker.

De heer Dekker: Dat is eigenlijk weer een herhaling van zetten, maar in aanvulling op wat mijn kantoorgenoot al heeft toegelicht, wetten kunnen inderdaad veranderen maar dat geldt dan ook voor uw marktverordening waarvan u zegt als wij nou een goede maken dan komt het toch wel goed. U heeft denk ik, dat schat ik zo in, geen glazen bol, wat het ook lastig maakt om naar de toekomst het steeds houdbaar te houden. En los van de hele Dienstenrichtlijn, waarvan ik de voorzitter al hoorde zeggen dat we die even parkeren, geldt ook nog op basis van het formele gelijkheidsbeginsel, het leerstuk van schaarse rechten waarvan van bestuursorganen wordt geacht, vanuit de algemene beginselen van behoorlijk bestuur, waaronder het gelijkheidsbeginsel, dat zij ook inzetten op dat wat eigenlijk ook de Dienstenrichtlijn vraagt. En het formele gelijkheidsbeginsel vraagt precies hetzelfde, dus dat u bij uw verordening kijkt naar de verschillende ondernemers. En dat wetgeving kan wijzigen, dat klopt, maar als dat zo is, dan is het over het algemeen de praktijk in Nederland dat daarna de verordeningen et cetera ook gaan wijzigen. Dus voor het moment dat nu iets vastgesteld gaat worden en dan zeggen, ja maar in de toekomst gaat het misschien wijzigen, ik denk dat dat juridisch niet houdbaar is.

De voorzitter: Dank. Aan de stilte merk ik dat deze commissie genoeg informatie heeft verzameld over dit voorstel. Ik zie geknik. En ik denk ook dat het verstandig is om een oordeelsvormende vergadering over dit voorstel in te plannen. Klopt dat? Ja, meer geknikt. De eerste politieke vraag aan de hand van de discussie die net is gevoerd lijkt mij, hoe beoordelen we de persoonlijke aanwezigheidsplicht voor marktondernemers, want daar is wat discussie over geweest. Deelt u de mening dat dat een politieke vraag is? Ja, ik zie meer geknik. Dan kijk ik de commissie rond of er meer politieke vragen leven. De heer Den Heijer.

De heer Den Heijer: Ik had erover nagedacht, biedt deze visie voldoende basis ook, hoe had ik hem nou voor mezelf bedacht? Ik had een aantekeningetje voor mezelf gemaakt. Dan gaan we het maar zo doen. Voldoet de basis voor het behoud van een goede centrummarkt aangepast aan de veranderende behoeften van de consument?

De voorzitter: Ja, ik moet als voorzitter toch een beetje streng zijn op de politieke vragen en die is te algemeen. Want het idee van die politieke vraag is dat we in de oordeelsvormende commissie echt inzoomen op waar zit het verschil van mening. Waar is er discussie over in de raad. En dit is zo algemeen, daar kan je alle kanten mee op. Maar mevrouw Stolk heeft een antwoord.

Mevrouw Stolk: Ja voorzitter, ik zou ook de discussie graag met mijn collega's willen voeren over die vijftien jaar. Moeten wij niet een overgangsregeling maken voor de marktkoopliden, ik zeg het maar even zo want ik vind de koopliden altijd zo een beetje denigrerend, maar dat bedoel ik niet zo. Maar moeten we daar ook niet de politieke discussie over voeren dat er een overgangsregeling komt en dat voor de nieuwe marktondernemers, nou zeg ik het even goed, we daar die vijftien jaar voor moeten vast gaan stellen?

De voorzitter: Dus als ik het goed formuleer, hoe beoordelen we de overgangstermijn van vijftien jaar voor marktondernemers die nu op de markt zitten? Of bedoelt u ook, wilt u ook kritisch kijken naar de vijftien jaar voor nieuwe intreders? Of staat dat niet ter discussie?

Mevrouw Stolk: Ja, dat is ook datgene wat ik bedoel in het verlengde daarvan, dat als je een verordening vaststelt moeten we dan niet de nieuwe marktondernemers die vijftien jaar zeggen en de ondernemers die al jarenlang hier in onze stad zitten, moeten we daar niet de discussie over voeren dat we die twintig jaar geven?

De voorzitter: Juist, hoe formuleren we dat op een beetje nette manier? Hoe beoordelen we de overgangstermijnen en de contractduur, zoiets?

Mevrouw Van Engelen: Voorzitter, mag ik mevrouw Stolk een klein suggestie doen voor de politieke vraag?

De voorzitter: Dat mag.

Mevrouw Van Engelen: Want dan kunnen we hem iets beter, want er zitten inderdaad veel haken en ogen aan dat hele vergunningsaspect. Als we als politiek vraag gewoon formuleren, vindt de commissie een vergunningsduur van vijftien jaar lang genoeg? Dan kunnen we hem vanuit elke invalshoek invliegen, maar dat is niet te algemeen.

De voorzitter: Dat is waar. Ja, ik vind dat ook goed.

Mevrouw Stolk: Voorzitter, ik vond toch hoe de voorzitter hem voorstelde ietsje concreter, want anders zitten we dadelijk volgende keer van ja maar dat hebben we niet als politieke vraag meegenomen. Want er zitten nog weleens wisselende mensen hier aan tafel, dus dat wil ik zien te voorkomen en dan zou ik er nog een politieke vraag ...

De voorzitter: Nog even scherp, wat ik zei net was volgens mij, hoe beoordelen we de overgangstermijn en contractduur van vijftien jaar. Toch?

Mevrouw Stolk: Ja, voor de huidige en voor de nieuwe.

De voorzitter: Dus die overgangstermijn is voor huidig, contractduur is voor nieuw. Ja?

Mevrouw Stolk: Precies.

De voorzitter: U had nog een derde vraag.

Mevrouw Stolk: Ja ik had nog een derde.

De voorzitter: Gaat uw gang.

Mevrouw Stolk: Ja, ik zou het toch ook nog graag een keer willen hebben over hoe wij aankijken als commissie tegen de verplaatsing van de markt.

De voorzitter: Dat is zeker goed. Hoe kijkt de commissie aan tegen de verplaatsing van de markt? Mevrouw Van Engelen.

Mevrouw Van Engelen: Ja voorzitter, ik wil als politieke vraag ook nog meegeven, ik heb hem nog niet geformuleerd in mijn hoofd. Het komt erop neer, ik wil graag met de commissie een discussie over die zero-emissiezone maar wel ook gelijk een collegiale oproep zodat de mensen die de woordvoerders zijn op de markt, laten we ook naar die beeldvormende commissie gaan over de zero-emissiezone zodat wij ook goed weten wat we kunnen doen en kiezen in die oordeelsvormende sessie.

De voorzitter: Maar kunt u uw ei dan niet beter in die commissie kwijt?

Mevrouw Van Engelen: Dat is helemaal mooi.

De voorzitter: Want die komt er toch al aan.

Mevrouw Van Engelen: Oké, want dat was mijn eerste gedachtestijl, maar ik merkte dat het hier zo erg leefde dat ik bang was dat de commissie daar niet mee akkoord zou gaan.

De voorzitter: Aan de andere kant, als u iets kwijt wil, bijvoorbeeld in de vorm van een motie of amendement op dit onderwerp over de zero-emissiezone, dan is het wel verstandig om hem te betrekken bij de oordeelsvormende commissie. Maar dat kan ik niet voor u inschatten.

Mevrouw Van Engelen: Ik wil eerst wat bredere kennis opdoen van de zero-emissiezone voordat ik dat doe.

De voorzitter: Dan stel ik voor dat u hem daar meeneemt. Zijn er nog meer? Volgens mij hebben nu drie politieke vragen. Mevrouw Pichel, heeft nog een vierde.

Mevrouw Pichel: Ja toch nog even in hoeverre dit raadsvoorstel gewoon voldoet aan de juridische dekking. Er zijn heel wat vragen geweest. Ja, er is toch nog steeds voldoende ruimte, en misschien moeten we dat amenderen, maar toch echt voldoende ruimte dat er genoeg aanmerkingen zijn juridisch op dat hele voorstel. En ik denk dat we daarmee, niet zozeer wij maar ook het college een groot risico loopt. Ik denk dat we daarvoor moeten waken.

De voorzitter: Hoe beoordeelt de commissie de juridische kwetsbaarheid van het voorliggende voorstel? Leven er nog meer politieke vragen die u ter discussie wilt stellen? Ik krijg het gevoel van niet. Dan hebben we er vier. Zal ik ze even voorlezen? Hoe beoordelen we de persoonlijke aanwezigheidsplicht voor marktondernemers? Hoe beoordelen we de overgangstermijn van vijftien jaar voor huidige marktondernemers en de vergunningstermijn van vijftien jaar voor nieuwe vergunningen? Hoe kijkt de commissie aan tegen de verplaatsing van de markt? En hoe beoordeelt de commissie de juridische kwetsbaarheid van het voorstel?

En dan komen er ook nog twee technische vragen vanuit de Partij voor de Dieren en wie weet wat daaruit volgt. Maar dan gaan we in ieder geval de agendacommissie vragen ...

De heer Katif: Voor u afsluit, heb ik misschien iets gemist? Het eerste was de politieke vraag, was de aanwezigheid van ...?

De voorzitter: Ja, hoe beoordelen we de persoonlijke aanwezigheidsplicht voor marktondernemers? Goed, dan sluiten we deze commissie af met het idee dat we toeleven naar een oordeelsvormende commissie. Ik wil u vragen om uw flesjes mee te nemen en een fijn avond.

Aldus vastgesteld in de raadsvergadering van ..... 2024.

De griffier,

De voorzitter,

A.E.T. Wepster

A.W. Kolff